

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne ... 2022,

kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o ochraně hospodářské soutěže

Čl. I

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění zákona č. 340/2004 Sb., zákona č. 484/2004 Sb., zákona č. 127/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 71/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 155/2009 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 360/2012 Sb., zákona č. 293/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 262/2017 Sb., zákona č. 261/2021 Sb. a zákona č. 417/2021 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 2 se za slovo „zákon“ vkládají slova „zpracovává příslušný předpis Evropské unie²³⁾ a“.

Poznámka pod čarou č. 23 zní:

„²³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1 ze dne 11. prosince 2018 o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a o zajištění řádného fungování vnitřního trhu.“

CELEX: 32019L0001

2. V § 2 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Sdělením výhrad se pro účely tohoto zákona rozumí písemné vyrozumění účastníkům řízení o možném narušení hospodářské soutěže, v němž Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) sdělí popis skutku, označí hlavní důkazy, sdělí právní kvalifikaci skutku a správní trest, který hodlá uložit.“

CELEX: 32019L0001

3. V § 3 odst. 1 se slova „pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“)" zrušují.
4. V § 7 odstavec 2 zní:

„(2) Úřad může řízení podle odstavce 1 zastavit a rozhodnout o přijetí závazků, které účastníci řízení Úřadu společně navrhli ve prospěch zachování účinné hospodářské soutěže, jejichž splněním se odstraní obavy z jejího možného narušení. V takovém rozhodnutí může Úřad rovněž stanovit podmínky nebo povinnosti nutné k zajištění splnění těchto závazků. Závazky nelze navrhnout v řízení ve věci uzavření utajované horizontální dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, jejichž cílem je narušení hospodářské soutěže.“.

CELEX: 32019L0001

5. V § 7 odst. 3 se slova „písemné vyrozumění, v němž Úřad sdělí základní skutkové okolnosti případu, jejich právní hodnocení a odkazy na hlavní důkazy o nich, obsažené ve správním spise (dále jen „sdělení výhrad“)" nahrazují slovy „sdělení výhrad“.

CELEX: 32019L0001

6. V § 7 odst. 4 úvodní části ustanovení a v § 11 odst. 5 úvodní části ustanovení se slova „zastavení řízení“ nahrazují slovy „nabytí právní moci rozhodnutí“.
7. V § 7 odst. 4 písm. c) se za slovo „rozhodnutí“ vkládají slova „podle odstavce 2“.
8. V § 11 odstavec 3 zní:

„(3) Úřad může řízení podle odstavce 2 zastavit a rozhodnout o přijetí závazků, které účastníci řízení Úřadu společně navrhli ve prospěch zachování účinné hospodářské soutěže, jejichž splněním se odstraní obavy z jejího možného narušení. V takovém rozhodnutí může Úřad rovněž stanovit podmínky nebo povinnosti nutné k zajištění splnění těchto závazků.“.

CELEX: 32019L0001

9. V § 11 odst. 5 písm. c) se za slovo „rozhodnutí“ vkládají slova „podle odstavce 3“.
10. V § 13 písm. a) a v § 13 písm. b) úvodní a závěrečné části ustanovení se za slovo „poslední“ vkládá slovo „ukončené“.
11. V § 19a se za odstavec 3 vkládají nové odstavce 4 až 6, které znějí:

„(4) Úřad může řízení podle odstavce 3 zastavit a rozhodnout o přijetí závazků, které orgán veřejné správy Úřadu navrhl ve prospěch zachování účinné hospodářské soutěže, jejichž splněním se odstraní obavy z jejího možného narušení. V takovém rozhodnutí může Úřad rovněž stanovit podmínky nebo povinnosti nutné k zajištění splnění těchto závazků.

(5) Závazky podle odstavce 4 může orgán veřejné správy písemně navrhnout Úřadu nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy mu Úřad doručil sdělení výhrad; k pozdějšímu návrhu přihlédne Úřad jen v případech hodných zvláštního zřetele. Orgán veřejné správy je svým návrhem vůči Úřadu, popřípadě vůči třetím osobám, vázán a od podání návrhu do rozhodnutí Úřadu podle odstavce 4 nesmí postupovat způsobem, který je předmětem výhrad Úřadu.

(6) Po nabytí právní moci rozhodnutí podle odstavce 4 může Úřad znovu zahájit řízení a vydat rozhodnutí podle odstavce 3, jestliže

- a) se podstatně změnilы podmínky, které byly pro vydání rozhodnutí podle odstavce 4 rozhodné,
- b) orgán veřejné správy jedná v rozporu se závazky podle odstavce 4, nebo
- c) rozhodnutí podle odstavce 4 bylo vydáno na základě nepravdivých nebo neúplných podkladů, údajů a informací.“.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 7.

- 12. Pod označení § 20 se vkládá nadpis, který zní: „**Působnost**“.
- 13. V § 20 odst. 1 písm. c) se slova „a svá pravomocná rozhodnutí“ zrušují.
- 14. V § 20 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno d), které zní: „d) zveřejňuje svá pravomocná rozhodnutí.“.
- 15. V § 20 odst. 5 se slovo „úřadu“ nahrazuje slovem „orgánu“.
- 16. V § 20 se doplňuje odstavec 6, který zní:

„(6) Úřad vydává výroční zprávu o své činnosti podle tohoto zákona, informuje o ní vládu a Parlament a zveřejňuje ji na svých internetových stránkách. Výroční zpráva obsahuje zejména informace o počtu zahájených a ukončených správních řízení, jmenování a odvolání předsedy a místopředsedů a výši příjmů Úřadu včetně změn oproti předchozímu období.“.

CELEX: 32019L0001

- 17. V § 20a odst. 3 písm. c) se slovo „ostatními“ zrušuje a slovo „úřady“ se nahrazuje slovy „orgány jiných“.
- 18. V § 20a odst. 3 se písmeno d) zrušuje.
Dosavadní písmena e) až i) se označují jako písmena d) až h).
- 19. V § 20a odst. 3 písm. e) se slovo „úřadu“ nahrazuje slovem „orgánu“.
- 20. V § 20a odst. 4 písm. c) se slova „úřady ostatních“ nahrazují slovy „orgány jiných“.
- 21. V § 20a odst. 4 písm. d) se slova „úřadům ostatních“ nahrazují slovy „orgánům jiných“.
- 22. V § 20a odst. 4 se písmeno e) zrušuje.
Dosavadní písmeno f) se označuje jako písmeno e).
- 23. V § 21 odstavec 2 zní:

„(2) Úřad po předběžném prošetření věci podle § 20 odst. 1 písm. a) nebo b), aniž řízení podle tohoto zákona zahájí, může věc usnesením odložit zejména s ohledem na míru škodlivého účinku jednání na hospodářskou soutěž, povahu jednání a způsob jeho

provedení, význam dotčeného trhu a počet dotčených spotřebitelů. Usnesení o odložení věci podle věty první se pouze poznamená do spisu; ustanovení zákona upravujícího odpovědnost za přestupky a řízení o nich týkající se vyrozumění o odložení věci se nepoužije.“.

CELEX: 32019L0001

24. Nadpis § 21b zní: „**Seznámení s podklady rozhodnutí**“.

25. V § 21b se věta první zrušuje.

26. Za § 21b se vkládá nový § 21ba, který včetně nadpisu zní:

„§ 21ba

Utajení identity

(1) Identitu podatele podnětu, který poskytne Úřadu podklady a informace, může Úřad utajit, jestliže je dáno důvodné podezření, že by bez utajení identity mohly být ohroženy nebo poškozeny oprávněné zájmy podatele podnětu a ten o utajení identity sám požádá nejpozději současně s poskytnutím těchto podkladů a informací.

(2) Úřad postupuje při své činnosti tak, aby nezmařil účel utajení identity podatele podnětu.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nepoužijí na orgán veřejné moci, stát, územní samosprávný celek a právnickou osobu veřejného práva.“.

27. V § 21c odst. 4 se slova „upuštění od uložení pokuty a žádost o snížení pokuty podle § 22ba odst. 5“ nahrazují slovy „shovívavost, žádost o snížení pokuty narovnáním, protokoly narovnání“ a slovo „Úřadu“ se zrušuje.

CELEX: 32019L0001

28. V § 21c odst. 5 se slova „upuštění od uložení pokuty nebo žádost o snížení pokuty podle § 22ba odst. 5 anebo žádost o snížení pokuty podle § 22ba odst. 6 (dále jen „žádost o neuložení nebo snížení pokuty“)“ nahrazují slovy „shovívavost nebo žádost o snížení pokuty narovnáním“, slovo „Úřadu“ se zrušuje a číslo „1“ se nahrazuje číslem „3“.

CELEX: 32019L0001

29. V § 21c se doplňuje odstavec 6, který zní:

„(6) Z nahlížení do spisu jsou do vydání sdělení výhrad vyloučeny žádost o utajení identity podatele podnětu, podklady a informace, které poskytl podatel podnětu, jehož identitu Úřad utajil, jakož i výzvy a sdělení, které Úřad v souvislosti s žádostí o utajení identity podatele podnětu zaslal. Úřad umožní po vydání sdělení výhrad osobám oprávněným k nahlížení do spisu seznámit se s dokumenty, které jsou vyloučeny z nahlížení do spisu pouze v podobě, která nezmaří utajení identity podatele podnětu.“.

30. V § 21ca odst. 1 se slova „Žádosti o neuložení nebo snížení pokuty“ nahrazují slovy

„Žádost o shovívavost nebo žádost o snížení pokuty narovnáním“ a slova „podle § 22ba odst. 6“ se nahrazují slovem „narovnáním“.

CELEX: 32019L0001

31. V § 21ca odst. 2 se za slovo „zpřístupnit“ vkládají slova „orgánům činným v trestním řízení po sdělení výhrad a ostatním“, slovo „až“ se zrušuje a za slova „šetření nebo“ se vkládá slovo „nabytí“.

32. V § 21ca odst. 3 se slova „neuložení nebo snížení pokuty“ nahrazují slovy „shovívavost a žádosti o snížení pokuty narovnáním“.

CELEX: 32019L0001

33. V § 21d se odstavec 2 zrušuje.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.

34. V § 21d odst. 2 se slova „podle § 7 odst. 2 nebo § 11 odst. 3 anebo § 17 odst. 4“ zrušují.

35. V § 21f odst. 5 se slova „obchodních prostor soutěžitele, v nichž“ nahrazují slovy „soutěžitele, v jehož obchodních prostorách“.

36. V § 21g odst. 2 se slova „a odst. 8“ zrušují.

37. V § 21h odst. 4 se slovo „úřad“ nahrazuje slovem „orgán“ a slovo „úřadu“ se nahrazuje slovem „orgánu“.

38. V § 22 odst. 1 a v § 22a odst. 1 se na konci písmene f) doplňuje slovo „nebo“ a písmeno g) se zrušuje.

Dosavadní písmena h) a i) se označují jako písmena g) a h).

39. V § 22 odst. 1 písm. g) a v § 22a odst. 1 písm. g) se za slova „než obchodních prostorách“ vkládají slova „nebo poruší povinnost strpět šetření na místě v obchodních prostorách nebo v jiných než obchodních prostorách“.

40. V § 22 odst. 1 a v § 22a odst. 1 se na konci písmene g) slovo „, nebo“ nahrazuje tečkou a písmeno h) se zrušuje.

41. V § 22 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) neposkytne Úřadu úplné, správné nebo pravdivé obchodní záznamy podle § 21e odst. 1, nebo

b) poruší povinnost strpět šetření na místě v obchodních prostorách nebo v jiných než obchodních prostorách podle § 21f odst. 4.“

Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 3.

42. V § 22 odst. 3 se slova „, g), h) nebo i)“ nahrazují slovy „nebo g) anebo podle odstavce 2“.

43. V § 22a se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) neposkytne Úřadu úplné, správné nebo pravdivé obchodní záznamy podle § 21e odst. 1, nebo

b) poruší povinnost strpět šetření na místě v obchodních prostorách nebo v jiných než obchodních prostorách podle § 21f odst. 4.“.

Dosavadní odstavce 2 až 6 se označují jako odstavce 3 až 7.

CELEX: 32019L0001

44. V § 22a odst. 3 se slova „, g), h) nebo i)“ nahrazují slovy „nebo g)“, za slova „1 % z čistého obratu dosaženého soutěžitelem za poslední ukončené účetní období“ se vkládají slova „, za přestupek podle odstavce 2 se uloží pokuta do 300 000 Kč nebo 1 % z čistého obratu dosaženého touto osobou za poslední ukončené účetní období“, za slova „nebo f)“ se vkládají slova „se uloží“ a na konci odstavce se doplňuje věta „Sazba pokuty se nestanoví z obratu soutěžitele, pokud by tak nebylo dosaženo účelu uložení pokuty.“.

CELEX: 32019L0001

45. V § 22a odstavec 4 zní:

„(4) Dopustí-li se téhož přestupku více osob, které tvoří jednoho soutěžitele, odpovídají za uhrazení uložené pokuty společně a nerozdílně.“.

46. V § 22a se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Je-li pokuta podle odstavce 3 ukládána sdružení soutěžitelů, může být uložena až do výše 10 % z úhrnu čistých obrátů dosažených za poslední ukončené účetní období jeho členy. Není-li pokuta zaplacená v plné výši, každý člen sdružení, který byl zastoupen v rozhodovacím orgánu sdružení, ručí za zaplacení uložené pokuty do výše 10 % ze svého čistého obratu dosaženého za poslední ukončené účetní období. Není-li přesto pokuta zaplacená v plné výši, ručí následně za zaplacení pokuty každý, kdo byl členem sdružení, do výše 10 % ze svého čistého obratu dosaženého za poslední ukončené účetní období. Za pokutu neručí člen sdružení, který nebyl jeho členem v době páchání přestupku nebo který prokáže, že rozhodnutí sdružení vedoucí k narušení hospodářské soutěže neprovedl, a před zahájením správního řízení o tomto rozhodnutí nevěděl nebo ho odmítl.“.

Dosavadní odstavce 5 až 7 se označují jako odstavce 6 až 8.

CELEX: 32019L0001

47. V § 22a odst. 6 se číslo „2“ nahrazuje číslem „3“ a na konci odstavce se doplňují věty „Soutěžiteli, kterému byla snížena pokuta podle § 22bb, lze uložit zákaz plnění veřejných zakázek na dobu nejdéle 1 roku. Tento zákaz nelze uložit soutěžiteli, u kterého bylo upuštěno od uložení pokuty podle § 22ba odst. 1 písm. a) nebo kterému byla pokuta snížena

podle § 22ba odst. 1 písm. b).“.

48. V § 22aa odst. 1 se za písmeno b) vkládá nové písmeno c), které zní:

„c) nesplní závazek podle § 19a odst. 4,“.

Dosavadní písmena c) až f) se označují jako písmena d) až g).

49. V § 22aa odst. 1 písm. f) se za slovo „místě“ vkládají slova „nebo poruší povinnost strpět šetření na místě“.

50. V § 22aa odst. 2 se slova „d), e) nebo f)“ nahrazují slovy „e), f) nebo g)“ a slova „nebo c)“ se nahrazují slovy „, c) nebo d)“.

51. V § 22b odst. 8 se za slovo „třetí“ vkládá text „, § 78 odst. 3“.

52. V § 22b se doplňuje odstavce 10, který zní:

„(10) Osoba dotčená jednáním podezřelého se o odložení věci nevyrozumí.“.

53. § 22ba včetně nadpisu zní:

„§ 22ba

Shovívavost

(1) Jestliže Úřad uzná soutěžitele vinným z přestupku podle § 22 odst. 1 písm. b) nebo podle § 22a odst. 1 písm. b),

a) upustí od uložení pokuty, pokud soutěžitel

1. jako první ze všech soutěžitelů předloží Úřadu informace a podklady o utajované dohodě nebo utajovaném jednání ve vzájemné shodě, jejichž cílem je narušení hospodářské soutěže (dále jen „utajovaná dohoda“), které Úřad dosud nezískal a které odůvodňují provedení cíleného šetření na místě anebo prokazují existenci takové utajované dohody,

2. přizná účast na utajované dohodě,

3. nečinil nátlak na ostatní soutěžitele, aby se utajované dohody účastnili, a

4. poskytne Úřadu všechny jemu dostupné podklady a informace o utajované dohodě, nebo

b) sníží pokutu, o jejíž výši informoval účastníky řízení ve sdělení výhrad, až o 50 %, pokud soutěžitel předloží Úřadu informace a podklady o utajované dohodě, které mají významnou přidanou důkazní hodnotu ve vztahu k důkazní hodnotě podkladů a informací Úřadem dosud získaných, a splní podmínky podle písmene a) bodů 2 a 4; přihlédne při tom k pořadí soutěžitelů, k době, kdy předloží Úřadu informace a podklady o utajované dohodě, a k míře, v jaké informace a podklady posilují svou povahou nebo podrobností možnost Úřadu prokázat utajovanou dohodu.

(2) Úřad může upustit od uložení pokuty nebo snížit pokutu jen na základě žádosti

o shovívavost podané soutěžitelem, který

- a) ukončil účast v utajované dohodě,
- b) aktivně napomáhá objasnění případu,
- c) neničí, nepadělá nebo nezatajuje důkazy nebo důležité informace, a to ani v době, kdy zvažoval podání žádosti o shovívavost,
- d) bez svolení Úřadu nesdělí nebo neposkytne žádné informace o podání žádosti o shovívavost nebo o jejím obsahu dříve, než Úřad vydá v této věci sdělení výhrad, ledaže tak učiní u jiných orgánů pro ochranu hospodářské soutěže a
- e) poskytne informace o veškerých minulých či možných budoucích žádostech o shovívavost podaných v souvislosti s údajnou utajovanou dohodou u jakéhokoli soutěžního orgánu jiného členského státu nebo Komise.

(3) Úřad může soutěžiteli zachovat pořadí za účelem shromáždění informací a podkladů nezbytných pro podání žádosti o upuštění od uložení pokuty stanovením lhůty pro její podání. Informace a podklady podané ve stanovené lhůtě budou považovány za podané k okamžiku podání žádosti o zachování pořadí.

(4) Soutěžiteli je na základě souhrnné žádosti zachováno pořadí pro podání žádosti o shovívavost. Souhrnnou žádost lze podat, pokud soutěžitel podal v téže věci žádost o shovívavost nebo žádost o zachování pořadí u Komise a v žádosti popsáním jednáním jsou dotčena území více než 3 členských států. Jestliže souhrnná žádost obsahuje náležitosti podle odstavce 8 a Úřad neevduje v téže věci žádnou jinou žádost, informuje o tom žadatele. Úřad je oprávněn vyzvat soutěžitele k doplnění skutečností obsažených v souhrnné žádosti.

(5) Hodlá-li Úřad zahájit ve věci podle odstavce 4 řízení o přestupku, vyzve soutěžitele k podání žádosti o shovívavost a stanoví mu k tomu lhůtu. Tato žádost bude považována za podanou k okamžiku podání žádosti o zachování pořadí souhrnnou žádostí, pokud je podána ve lhůtě stanovené Úřadem a v téže věci jako žádost podaná u Komise.

(6) Žádost o upuštění od uložení pokuty musí být podána nejpozději do dne, kdy bylo soutěžiteli doručeno sdělení výhrad. Žádost o snížení pokuty musí být podána nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy bylo soutěžiteli doručeno sdělení výhrad. Žádost o shovívavost, která byla podána později, se projedná jen v případech hodných zvláštního zřetele.

(7) Žádost o shovívavost lze vzít zpět do 15 dnů ode dne uplynutí lhůty pro její podání. K žádosti o shovívavost, která byla vzata zpět, a k podkladům a informacím k ní přiloženým se v řízení o přestupku nepřihlíží.

(8) Žádost o shovívavost, žádost o zachování pořadí a souhrnná žádost obsahují vedle obecných náležitostí stanovených správním řádem identifikační údaje soutěžitelů a popis skutku. Rozsah identifikačních údajů soutěžitelů a popis skutku stanoví prováděcí právní předpis.“

CELEX: 32019L0001

54. Za § 22ba se vkládá nový § 22bb, který včetně nadpisu zní:

„§ 22bb

Narovnání

(1) Po zahájení řízení o narušení hospodářské soutěže může Úřad za účelem dosažení procesních úspor zahájit narovnání, jestliže účastník řízení ve lhůtě stanovené Úřadem písemně sdělí, že vstoupí do narovnání; ke sdělení učiněnému po stanovené lhůtě Úřad nemusí přihlídnout.

(2) V rámci narovnání může účastník řízení podat žádost o snížení pokuty narovnáním, ve které přizná narušení hospodářské soutěže, o němž byl informován ve sdělení výhrad. Žádost musí být podána nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy bylo účastníku řízení doručeno sdělení výhrad. K žádosti, která byla podána později, Úřad přihlédne jen v případech hodných zvláštního zřetele.

(3) Ústní jednání v rámci narovnání je vedeno s každým účastníkem řízení samostatně.

(4) Úřad může kdykoliv narovnání ukončit zcela nebo ve vztahu k jednomu či více účastníkům řízení s ohledem na povahu a závažnost narušení hospodářské soutěže nebo má-li za to, že dosažení procesních úspor nelze očekávat. Nepodá-li účastník řízení žádost podle odstavce 2, je narovnání s tímto účastníkem řízení skončeno.

(5) Jestliže Úřad uzná účastníka řízení vinným z narušení hospodářské soutěže, sníží na základě žádosti podle odstavce 2 pokutu, o jejíž výši informoval účastníka řízení ve sdělení výhrad, o 10 až 20 %. Přihlédne přitom k míře dosažených procesních úspor, zejména ke složitosti řízení, délce jeho vedení a spolupráci účastníka řízení v rámci narovnání.“.

55. V § 22c odstavec 1 zní:

- „(1) Pořádkovou pokutu lze uložit tomu, kdo ztěžuje postup Úřadu tím, že
a) neposkytne na písemnou výzvu ve stanovené lhůtě obchodní záznamy, nebo
b) se bez náležité omluvy nedostaví na předvolání.“.

CELEX: 32019L0001

56. V § 22c se za odstavec 1 vkládají nové odstavce 2 a 3, které znějí:

„(2) Vyžaduje-li to zajištění průběhu a účelu řízení, lze pořádkovou pokutu uložit soutěžiteli, který poruší povinnost strpět šetření na místě v obchodních prostorách nebo v jiných než obchodních prostorách podle § 21f odst. 3.

(3) Pořádkovou pokutu lze uložit až do výše 300 000 Kč nebo 10 % z průměrného denního čistého obratu dosaženého soutěžitelem za poslední ukončené účetní období za každý den nesplnění povinnosti. Sazba pokuty se nestanoví z obratu soutěžitele, pokud by tak nebylo dosaženo účelu uložení pokuty.“.

Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 4.

CELEX: 32019L0001

57. V § 22c odst. 4 se částka „1 000 000 Kč“ nahrazuje částkou „10 000 000 Kč“.

58. Za § 22c se vkládá nový § 22d, který včetně nadpisu zní:

„§ 22d

Exekuce na nepeněžitá plnění ukládáním donucovacích pokut

(1) Při provádění exekuce na nepeněžitá plnění ukládáním donucovacích pokut lze uložit donucovací pokutu do výše 300 000 Kč nebo 10 % z průměrného denního čistého obratu dosaženého soutěžitelem za poslední ukončené účetní období za každý den nesplnění povinnosti. Sazba pokuty se nestanoví z obratu soutěžitele, pokud by tak nebylo dosaženo účelu uložení pokuty.

(2) Donucovací pokutu lze uložit i opakovaně. Celková výše opakovaně ukládaných donucovacích pokut nesmí přesáhnout 10 000 000 Kč nebo 10 % z čistého obratu dosaženého soutěžitelem za poslední ukončené účetní období.“.

CELEX: 32019L0001

59. V § 23 odst. 2 se za slova „při šetření na místě v obchodních prostorách nebo v jiných než obchodních prostorách“ vkládají slova „a za porušení povinnosti strpět šetření na místě v obchodních prostorách nebo v jiných než obchodních prostorách“.

60. V § 23 se na konci textu odstavce 3 doplňují slova „a doba řízení vedeného pro stejné jednání před Komisí nebo před soutěžním orgánem jiného členského státu“.

CELEX: 32019L0001

61. V § 23 odst. 4 písm. d) se slova „orgánem pro hospodářskou soutěž členského státu“ nahrazují slovy „soutěžním orgánem jiného členského státu“.

62. V části první se za hlavu VIII vkládá nová hlava IX, která včetně nadpisu zní:

„Hlava IX

Mezinárodní spolupráce

Díl 1

Obecná ustanovení

§ 24a

Působnost

(1) Úřad zajišťuje provádění mezinárodní spolupráce při uplatňování článků 101 a 102 Smlouvy podle tohoto zákona.

(2) Na základě žádosti o mezinárodní spolupráci předané Úřadem vymáhá nedoplatky na pokutě uložené v žádajícím členském státě Celní úřad pro Jihomoravský kraj, který je správcem placení nedoplatku na pokutě.

§ 24b

Spolupráce mezi orgány a mlčenlivost

(1) Úřad a orgány Celní správy České republiky navzájem spolupracují a vyměňují si bezodkladně informace potřebné k provádění mezinárodní spolupráce.

(2) Poskytnutí údajů souvisejících s poskytováním mezinárodní spolupráce orgány Celní správy České republiky Úřadu nebo soutěžnímu orgánu jiného členského státu není porušením povinnosti mlčenlivosti podle daňového řádu.

§ 24c

Žádost o mezinárodní spolupráci

(1) Mezinárodní spolupráce se poskytuje na základě žádosti o mezinárodní spolupráci, a to formou žádosti o doručení písemnosti nebo žádosti o vymáhání nedoplatku na pokutě.

(2) Žádost o mezinárodní spolupráci obsahuje identifikační údaje soutěžitelů a informace potřebné k zajištění doručování písemnosti nebo vymáhání nedoplatku na pokutě. Rozsah identifikačních údajů těchto soutěžitelů a informací stanoví prováděcí právní předpis.

(3) K žádosti o mezinárodní spolupráci se přiloží písemnost, která má být doručena, nebo rozhodnutí, na základě kterého má být vymáháno.

§ 24d

Jazyk komunikace

(1) Úřad zašle žádost o mezinárodní spolupráci v úředním jazyce dožádaného členského státu nebo v jazyce, který byl mezi Úřadem a soutěžním orgánem dožádaného členského státu dohodnut jako jazyk komunikace.

(2) Vyplývá-li z právního řádu dožádaného členského státu požadavek na překlad písemnosti, která má být doručena, nebo rozhodnutí, na základě kterého má být vymáháno, a pokud se Úřad nedohodne se soutěžním orgánem tohoto členského státu jinak, přiloží Úřad k žádosti o mezinárodní spolupráci také překlad této písemnosti nebo tohoto rozhodnutí do úředního jazyka tohoto členského státu.

(3) Úřad se může dohodnout se soutěžním orgánem žádajícího členského státu, že žádost o mezinárodní spolupráci, písemnost, která má být doručena, nebo rozhodnutí, na základě kterého má být vymáháno, mohou být Úřadu předány v jiném než českém jazyce.

§ 24e

Podmínky odmítnutí žádosti o mezinárodní spolupráci

(1) Úřad může odmítnout žádost o mezinárodní spolupráci, pokud

- a) nemá náležitosti podle § 24c odst. 2 nebo 3,
- b) jde o žádost o mezinárodní spolupráci při vymáhání nedoplatku na pokutě a rozhodnutí přiložené k žádosti o mezinárodní spolupráci není konečné, nebo

c) poskytnutí mezinárodní spolupráce by mohlo zjevně ohrozit veřejný pořádek nebo bezpečnost České republiky.

(2) Úřad může dále odmítnout žádost o mezinárodní spolupráci, pokud

a) jde o žádost o mezinárodní spolupráci při vymáhání nedoplatku na pokutě a

1. soutěžitel, od něhož lze nedoplatek na pokutě vymáhat, disponuje v žádajícím členském státě dostatečným majetkem, který by mohl postačovat k uhrazení tohoto nedoplatku, nebo
2. soutěžní orgán žádajícího členského státu nevynaložil přiměřené úsilí ke zjištění údajů podle bodu 1, nebo

b) jde o žádost o mezinárodní spolupráci při doručování písemnosti a nejedná se o rozhodnutí nebo jiné písemnosti týkající se uplatňování článků 101 nebo 102 Smlouvy.

(3) Zjistí-li orgán veřejné moci provádějící úkon při mezinárodní spolupráci, že jsou dány důvody pro odmítnutí žádosti o mezinárodní spolupráci podle odstavce 1, oznámí tuto skutečnost Úřadu spolu s podklady, které jej k tomuto závěru vedly, a odloží provádění těchto úkonů do dne, kdy mu Úřad oznámí, že žádost o mezinárodní spolupráci podle odstavce 1 neodmítne.

(4) V případě, že Úřad shledá, že existují důvody pro odmítnutí žádosti o mezinárodní spolupráci, může požádat soutěžní orgán žádajícího členského státu o doplňující informace.

(5) Odmítne-li Úřad žádost o mezinárodní spolupráci, sdělí tuto skutečnost soutěžnímu orgánu žádajícího členského státu. Jde-li o odmítnutí podle odstavce 1 písm. c), doloží Úřad tomuto orgánu skutečnosti, které ho k odmítnutí žádosti o mezinárodní spolupráci vedou, a to v rozsahu, který není způsobilý ohrozit veřejný pořádek nebo bezpečnost České republiky.

§ 24f

Omezení posouzení zákonnosti

Orgánu veřejné moci nepřísluší posouzení zákonnosti

- a) žádosti o mezinárodní spolupráci zaslané soutěžním orgánem jiného členského státu,
- b) doručení písemnosti v jiném členském státě na základě žádosti o doručení písemnosti,
- c) vymáhání v dožádaném členském státě na základě žádosti o vymáhání nedoplatku na pokutě,
- d) písemnosti vydané orgánem žádajícího členského státu, která má být doručena v České republice, nebo
- e) rozhodnutí vydaného soutěžním orgánem jiného členského státu, které má být vymáháno v České republice.

§ 24g

Nedoplatek na pokutě

Nedoplatkem na pokutě se pro účely tohoto zákona rozumí nedoplatek na pokutě, pořádkové pokutě nebo donucovací pokutě uložených podle tohoto zákona nebo nedoplatek na obdobné pokutě uložené podle právního řádu jiného členského státu.

Díl 2

Mezinárodní spolupráce při doručování písemnosti

§ 24h

Doručování písemnosti do jiného členského státu

Úřad může dožádat soutěžní orgán jiného členského státu o doručení rozhodnutí nebo jiné písemnosti týkajících se uplatňování článků 101 nebo 102 Smlouvy.

§ 24i

Doručování písemnosti z jiného členského státu

Na základě žádosti o doručení písemnosti zaslané soutěžním orgánem jiného členského státu zajistí Úřad její doručení v souladu se správním řádem.

§ 24j

Náklady doručování

(1) Na žádost soutěžního orgánu dožádaného členského státu uhradí Úřad přiměřené náklady vzniklé v souvislosti s doručováním písemnosti v tomto členském státě.

(2) Úřad může požádat soutěžní orgán žádajícího členského státu o úhradu nákladů spojených s doručováním písemnosti.

Díl 3

Mezinárodní spolupráce při vymáhání nedoplatku na pokutě

Oddíl 1

Vymáhání nedoplatku na pokutě v jiném členském státě

§ 24k

Vymáhání nedoplatku na pokutě

Úřad může dožádat soutěžní orgán jiného členského státu o vymození nedoplatku na pokutě, která byla uložena při uplatňování článků 101 nebo 102 Smlouvy.

§ 24l

Směnné kurzy a kurzové rozdíly

(1) Při přepočtu částky v české měně na částku v cizí měně se použije kurz devizového trhu vyhlášený Českou národní bankou platný pro den právní moci rozhodnutí uvedeného v žádosti o mezinárodní spolupráci.

(2) Pokud není nedoplatek na pokutě plně uhrazen pouze v důsledku rozdílu kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou platného pro den, kdy byla částka převedena orgánem jiného členského státu připsána na účet správce placení nedoplatku na pokutě, a kurzu platného pro den právní moci rozhodnutí uvedeného v žádosti o mezinárodní spolupráci, považuje se nedoplatek na pokutě za uhrazený a zbývající neuhrazená část nedoplatku na pokutě zaniká. Pokud vznikne v důsledku kurzového rozdílu podle věty první přeplatek, stává se příjmem státního rozpočtu.

§ 24m

Exekuční náklady

(1) Na žádost soutěžního orgánu dožádaného členského státu uhradí Úřad exekuční náklady vzniklé při vymáhání nedoplatku na pokutě. Ustanovení daňového řádu o exekučních nákladech nejsou dotčena.

(2) Náklady podle odstavce 1 jsou také exekučními náklady podle daňového řádu.

(3) Je-li zajištěna vzájemnost, může Úřad uhradit exekuční náklady podle odstavce 1 v paušální výši podle právního řádu dožádaného členského státu.

Oddíl 2

Vymáhání nedoplatku na pokutě z jiného členského státu

§ 24n

Užití daňového řádu

(1) Při správě placení nedoplatku na pokutě z jiného členského státu se postupuje podle daňového řádu v rámci dělené správy. Okamžik počátku, běh a délka lhůty pro placení nedoplatku na pokutě se řídí právním řádem žádajícího členského státu.

(2) Na vymoženou částku nedoplatku na pokutě z jiného členského státu se pro účely tohoto zákona hledí jako na příjem veřejného rozpočtu.

§ 24o

Titul pro vymáhání nedoplatku na pokutě

Žádost o mezinárodní spolupráci je jediným titulem pro vymáhání pohledávky na pokutě v České republice na základě dožádání jiného členského státu.

§ 24p

Směnné kurzy

Výše nedoplatku na pokutě v cizí měně se pro účely tohoto zákona přepočte na českou měnu podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou platného pro den právní moci rozhodnutí uvedeného v žádosti o mezinárodní spolupráci.

§ 24q

Exekuční náklady

(1) Nejsou-li z výtěžku exekuce uhrazeny exekuční náklady, může Úřad požádat soutěžní orgán žádajícího členského státu o uhrazení těchto exekučních nákladů.

(2) Exekuční náklady uhrazené podle odstavce 1 se použijí na úhradu exekučních nákladů stanovených dlužníkovi podle daňového řádu.

§ 25

Převod vymožené částky

Vymoženou částku nedoplatku na pokutě, popřípadě jeho vymoženou část, sníženou o exekuční náklady, převede správce placení nedoplatku na pokutě na účet určený soutěžním orgánem žádajícího členského státu.“.

CELEX: 32019L0001

63. Pod označení § 26 se vkládá nadpis, který zní: „**Zmocňovací ustanovení**“.

64. V § 26 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Úřad vydá vyhlášku k provedení § 22ba odst. 8 a § 24c odst. 2.“.

CELEX: 32019L0001

Čl. II

Přechodné ustanovení

Řízení, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle zákona č. 143/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Čl. III

Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 187/1999 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 626/2004 Sb., zákona č. 264/2006 Sb. a zákona č. 250/2014 Sb., se mění takto:

1. V § 1 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Úřad při výkonu své působnosti postupuje nezávisle a nestranně, nepřijímá pokyny od orgánů veřejné moci a dalších osob.“.

CELEX: 32019L0001

2. V § 1 odstavec 4 zní:

„(4) S výkonem funkce předsedy Úřadu je neslučitelná funkce prezidenta republiky, člena vlády, prezidenta, viceprezidenta nebo člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, poslance, senátora, poslance Evropského parlamentu, soudce, státního zástupce, jakákoli jiná funkce ve veřejné správě nebo členství v politické straně nebo v politickém hnutí.“.

CELEX: 32019L0001

3. V § 1 se za odstavec 4 vkládají nové odstavce 5 až 7, které znějí:

„(5) Předseda Úřadu nesmí zastávat jinou placenou funkci a vykonávat jakoukoli výdělečnou činnost s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké, pokud tato činnost nenarušuje důstojnost Úřadu nebo neohrožuje důvěru v jeho nezávislost a nestrannost.

(6) Předsedou Úřadu může být jmenována osoba, jejíž znalosti, zkušenosti a morální vlastnosti jsou předpokladem, že bude svoji funkci řádně zastávat, a která

- a) je státním občanem České republiky,
- b) je plně svéprávná,
- c) je bezúhonná,
- d) má ukončené vysokoškolské vzdělání získané studiem v magisterském studijním programu,
- e) má nejméně 10 let právní praxe nebo praxe v oblasti ekonomie a
- f) dosáhla věku 40 let.

(7) Za bezúhonnou se pro účely tohoto zákona nepovažuje osoba, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena, která byla pravomocně odsouzena pro

- a) trestný čin spáchaný úmyslně, nebo
- b) trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s výkonem veřejné správy.“.

Dosavadní odstavce 5 až 11 se označují jako odstavce 8 až 14.

CELEX: 32019L0001

4. V § 1 se odstavec 9 zrušuje.

Dosavadní odstavce 10 až 14 se označují jako odstavce 9 až 13.

5. V § 1 odst. 9 úvodní části ustanovení se slova „Výkon funkce“ nahrazují slovem „Funkce“ a slovo „končí“ se nahrazuje slovem „zaniká“.

6. V § 1 odst. 9 písmena c) a d) znějí:

„c) smrtí nebo prohlášením za mrtvého,

d) dnem, kdy přestal splňovat některou z podmínek pro jmenování podle odstavce 6 písm.

a) až d), nebo“.

CELEX: 32019L0001

7. V § 1 odst. 9 se doplňuje písmeno e), které zní:

„e) dnem, kdy se ujal funkce neslučitelné s výkonem funkce předsedy Úřadu.“.

CELEX: 32019L0001

8. V § 1 odst. 11 se slovo „úřadu“ nahrazuje slovem „Úřadu“.

9. V § 1 se odstavec 12 zrušuje.

Dosavadní odstavec 13 se označuje jako odstavec 12.

10. V § 1 odst. 12 se slova „a místopředseda jsou oprávněni“ nahrazují slovy „je oprávněn“.

CELEX: 32019L0001

11. Za § 1 se vkládá nový § 1a, který zní:

„§ 1a

(1) Předsedu Úřadu zastupují 3 místopředsedové, které jmenuje a odvolává předseda Úřadu, přičemž určí pořadí svého zastupování. Místopředseda plní úkoly podle rozhodnutí předsedy Úřadu.

(2) Místopředseda má nárok na plat, náhradu výdajů, naturální plnění, a nezůstane-li zaměstnancem Úřadu, i na odchodné jako viceprezident Nejvyššího kontrolního úřadu.

(3) Pro neslučitelnost výkonu funkce místopředsedy se použije obdobně § 1 odst. 4.

(4) Místopředsedou může být jmenována osoba, která splňuje podmínky podle § 1 odst. 6 písm. a) až d), a která

a) má nejméně 7 let právní praxe nebo praxe v oblasti ekonomie a

b) dosáhla věku 35 let.

(5) Funkční období místopředsedy je 6 let.

(6) Pro zánik funkce místopředsedy se použijí ustanovení tohoto zákona o zániku funkce předsedy Úřadu obdobně.

(7) Místopředsedu lze odvolat z funkce, pokud

a) narušuje závažným způsobem důstojnost své funkce anebo narušuje nezávislost a nestrannost Úřadu, nebo

b) porušil povinnost vyplývající z jeho funkce zvlášť hrubým způsobem.

(8) Místopředseda je oprávněn dávat státnímu zaměstnanci příkazy k výkonu státní služby podle zákona o státní službě.“.

CELEX: 32019L0001

12. V § 2 písm. b) se slovo „dohled“ nahrazuje slovem „dozor“.

13. V § 2 se na konci textu písmene c) doplňují slova „; je vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž podle přímo použitelných předpisů Evropské unie“.

Čl. IV

Přechodná ustanovení

1. Předseda Úřadu jmenovaný do funkce přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona je předsedou Úřadu podle zákona č. 273/1996 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Místopředseda jmenovaný do funkce přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona je místopředsedou podle zákona č. 273/1996 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Podmínky pro jmenování a výkon funkce předsedy Úřadu podle § 1 odst. 6 zákona č. 273/1996 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a místopředsedy podle § 1a odst. 4 zákona č. 273/1996 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se nepoužijí u osob jmenovaných přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Skončení funkce předsedy jmenovaného přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se řídí podle § 1 odst. 7 zákona č. 273/1996 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
3. Místopředsedovi jmenovanému podle zákona č. 273/1996 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, začíná funkční období účinností tohoto zákona.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. V

Tento zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k zákonu, kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů

I. OBECNÁ ČÁST

Hodnocení dopadů regulace (RIA) - Shrnutí závěrečné zprávy RIA

1. Základní identifikační údaje	
Název návrhu zákona: Zákon, kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů	
Zpracovatel / zástupce předkladatele: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	Předpokládaný termín nabytí účinnosti: leden 2023
Implementace práva EU: Ano Termín stanovený pro implementaci: 4. 2. 2021 Jde návrh nad rámec požadavků stanovených předpisem EU?: Ano	
2. Cíl návrhu zákona	
Zpracování směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1 ze dne 11. prosince 2018 o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a o zajištění řádného fungování vnitřního trhu. Návrh vychází z potřeby plnění závazků vyplývajících z členství v Evropské unii. Cílem nové právní úpravy je dosažení stavu, aby uplatňování vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž na dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy, nevedlo k výsledku jinému, než je výsledek, jehož by vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž dosáhly na základě práva Evropské unie podle článku 3 odst. 2 nařízení (ES) č. 1/2003. Některé navrhované změny s transpozicí přímo nesouvisejí a jsou odůvodněny dosavadní aplikační praxí. Jedná se o problematiku narovnání, zpřístupnění informací obsažených ve správním spise, utajení identity podatele podnětu a společné a nerozdílné odpovědnosti za uhrazení uložené pokuty, dopustí-li se téhož přestupku více osob, které tvoří jednoho soutěžitele.	
3. Agregované dopady návrhu zákona	

3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ne
3.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Ne
3.3 Dopady na podnikatelské prostředí: Ano
<p>Dopady budou na podnikatele neutrální, v případě zlepšení soutěžního prostředí v důsledku nové právní úpravy mohou být pro podnikatele mírně pozitivní. Je rozšířena a zpřesněna úprava vzájemné pomoci mezi soutěžními orgány států Evropské unie a zcela nově je upraven výkon rozhodnutí soutěžních orgánů členských států Evropské unie, kterým se ukládají pokuty nebo penále na území České republiky, což povede ke zvýšení efektivity při vymáhání sankcí za protisoutěžní jednání v rámci celé Evropské unie. Dojde ke zlepšení řádného fungování vnitřního trhu. Doplnění právní úpravy na české národní úrovni a její sjednocení na základní úrovni členských států přispěje ke zkultivování ekonomického prostředí na trhu. Cílem návrhu je umožnit účinněji vymáhat pravidla Evropské unie v oblasti hospodářské soutěže. Příslušné orgány by měly mít k dispozici všechny nezbytné nástroje, aby byly schopny přijímat rozhodnutí zcela nezávisle, disponovaly dostatečným množstvím lidských, finančních i technických zdrojů a účinnými nástroji k zastavení protiprávního jednání i k ukládání sankcí za porušování příslušných předpisů. Sankce by přitom měly reflektovat závažnost a dobu trvání protiprávního jednání. Nepředpokládá se však, že by změny způsobily náklady podnikatelům, naopak jejich výsledkem bude zajištění férovější hospodářské soutěže a lepší vymahatelnosti ze strany příslušných orgánů. Tyto změny budou mít pozitivní dopad na podnikatelské prostředí v České republice.</p>
3.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): Ne
3.5 Sociální dopady: Ne
3.6 Dopady na spotřebitele: Ano
<p>Návrh zákona má pozitivní dopad na všechny skupiny obyvatel, neboť zajištění spravedlivé hospodářské soutěže a lepší vymahatelnost ze strany příslušných orgánů je ve veřejném zájmu. Fungující hospodářská soutěž zvyšuje spotřebitelský blahobyt.</p> <p>V tomto případě se jedná zejména o plánovanou legislativní úpravu vzájemných vztahů mezi soutěžními orgány jiných členských států, resp. zpřesnění pravomocí soutěžního národního orgánu, tudíž nelze identifikovat konkrétní navrhovaná ustanovení dotýkající se přímo práv či povinností spotřebitelů.</p>
3.7 Dopady na životní prostředí: Ne
3.8 Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Ne
3.9 Dopady na výkon státní statistické služby: Ne
3.10 Korupční rizika: Ne
3.11 Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Ne

1 Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

1.1 Právní úprava v dané oblasti

Oblast ochrany hospodářské soutěže je v českém právním řádu upravena zákonem č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně hospodářské soutěže“ nebo „soutěžní zákon“), a zákonem č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o působnosti Úřadu“). Dalším důležitým zákonem v této oblasti je zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a o změně zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o náhradě škody“).

V rámci práva Evropské unie (dále také „EU“) je oblast hospodářské soutěže upravena zejména Smlouvou o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), především v hlavě VII., která obsahuje společná pravidla pro hospodářskou soutěž, daně a sbližování právních předpisů s přímo použitelnými právními předpisy. Veřejné prosazování článků 101 a 102 SFEU zajišťují podle nařízení Rady (ES) č. 1/2003¹ (dále jen „Nařízení“) vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž členských států (dále též jako „soutěžní orgány“) souběžně s Evropskou komisí (dále jen „Komise“). Vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž a Komise společně tvoří síť orgánů veřejné moci, které v úzké spolupráci uplatňují pravidla EU v oblasti hospodářské soutěže.

Ustanovení čl. 3 odst. 1 Nařízení ukládá vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž a vnitrostátním soudům povinnost použít články 101 a 102 SFEU na dohody, rozhodnutí sdružení podniků, jednání ve vzájemné shodě nebo zneužití dominantního postavení, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy. Souběžně s články 101 a 102 SFEU uplatňuje Česká republika i vnitrostátní právní předpisy o hospodářské soutěži.

Soutěžní pravidla Evropské unie se vztahují jak na jednání soukromých podnikatelských subjektů, tak na vládní zásahy samotných členských států. Dále je možné nalézt úpravu některých dílčích otázek i v oblasti tzv. „soft law“. Úprava je doplněna bohatou judikaturní činností Soudního dvora Evropské unie.

V rámci Evropské unie existuje nejednotnost výsledků řízení v případech souběžného uplatňování vnitrostátních a unijních právních předpisů o hospodářské soutěži vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž na dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy. Je proto zcela zásadní, aby vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž měly stejné záruky nezávislosti, zdroje a pravomoci při prosazování práva a ukládání pokut k zajištění toho, že nebude dosaženo odlišného výsledku v jednotlivých členských zemích Evropské unie a tento výsledek bude stejný, jako by byl na základě použití práva EU podle čl. 3 odst. 2 Nařízení. Proto je nezbytné mimo jiné sjednotit procesní instituty používané soutěžními orgány jednotlivých členských států a zajistit jejich nezávislost. Tato problematika je řešena ve směrnici Evropského

¹ Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člácích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. L 1, 4.1.2003, s. 1).

parlamentu a Rady (EU) 2019/1 ze dne 11. prosince 2018 o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a o zajištění řádného fungování vnitřního trhu (dále jen „Směrnice“), která je touto novelou implementována do českého právního řádu.

Novela kromě implementace předpisů Evropské unie zahrnuje i několik nových institutů, které by měly přispět ke kultivaci soutěžního prostředí v České republice, tak jako i k efektivnější činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“).

1.2 Zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Stávající právní úprava nevykazuje nedostatky z hlediska zákazu diskriminace a rovnosti mužů a žen. Regulace se vztahuje obecně na vztahy mezi podnikateli a orgány veřejné moci a vztahy mezi orgány veřejné moci navzájem. Ani z hlediska nepřímé diskriminace nebyly zjištěny nedostatky. Současná právní úprava nerozlišuje pohlaví soutěžitelů, zaručuje rovný přístup každému a tyto principy nejsou navrhovanou právní úpravou nijak dotčeny.

2 Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Vůdčím principem navrhované úpravy je zapracování Směrnice do českého právního řádu. Implementační lhůta uplynula dne 4. února 2021 a infringementové řízení již bylo zahájeno INFR(2021)0110. Návrh vychází z potřeby plnění závazků vyplývajících z členství v Evropské unii. Účelem nové právní úpravy je dosažení stavu, aby uplatňování vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž na dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy, nevedlo k výsledku jinému, než je výsledek, jehož by vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž dosáhly na základě práva EU podle čl. 3 odst. 2 Nařízení. V takovýchto případech souběžného uplatňování vnitrostátních a unijních právních předpisů o hospodářské soutěži je tedy zcela zásadní, aby vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž měly stejné záruky nezávislosti, zdroje a pravomoci při prosazování práva a ukládání pokut k zajištění toho, že nebude dosaženo odlišného výsledku.

Návrh zákona je současně vedle návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 395/2009 Sb.“), transpozičním předpisem vůči procesním ustanovením ke směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 ze dne 17. dubna 2019 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci, která rovněž nebyla transponována v řádné lhůtě. Evropská komise i zde zahájila s Českou republikou řízení pro nesplnění povinnosti, č. 2021/0182 ze dne 27. července 2021. Zákon o ochraně hospodářské soutěže bude fungovat kompatibilně se zákonem č. 395/2009 Sb., kdy oba tyto předpisy budou transpozičními předpisy i ke směrnici 2019/633. To se týká zejména jejího článku 6, který určuje rozsah kompetencí donucovacích orgánů. Jiná ustanovení směrnice 2019/633 není potřeba transponovat prostřednictvím zákona o ochraně hospodářské

soutěže. § 5a zákona č. 395/2009 Sb. určuje, že při provádění sektorového šetření postupuje Úřad obdobně podle § 21c, 21e, 21f a 21g zákona o ochraně hospodářské soutěže.

Směrnice, již především se návrh změny zákona dotýká, je koncipována jako akt vyžadující tzv. minimální harmonizaci. V rámci národního legislativního procesu je tak nutno pouze implementovat taková ustanovení Směrnice, která ještě nejsou v současné době plně transponována do platného českého právního řádu, a členským státům umožňuje, aby přijaly nebo zachovaly přísnější právní úpravu, než která je obsažena ve Směrnici.

Některé navrhované změny s implementací přímo nesouvisejí a jsou odůvodněny dosavadní aplikační praxí. Jedná se zejména o:

- problematiku narovnání,
- možnost orgánů veřejné správy navrhovat závazky ve prospěch zachování účinné hospodářské soutěže,
- možnost ochrany identity podatele,
- společná a nerozdílná odpovědnost za uhrazení uložené pokuty, dopustí-li se téhož přestupku více osob, které tvoří jednoho soutěžitele,
- zpřístupnění informací obsažených ve spise orgánům činným v trestním řízení,
- úpravu přestupků,
- rozšíření programu shovívavosti na vertikální dohody.

Hlavní principy navrhované právní úpravy jsou obsaženy v předmětné Směrnici, především se jedná o:

- zdůraznění nezávislosti vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž,
- úprava a zakotvení předpokladů pro jmenování a odvolání předsedy a místopředsedů Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže,
- úpravu souboru nástrojů nezbytných k řádnému vymáhání pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže (efektivnější úprava závazků, prioritizace, pravomoci k ukládání pokut, spolupráce mezi vnitrostátními orgány, vymáhání),
- úpravu programů shovívavosti.

Návrh změny právní úpravy si v souladu se Směrnicí klade za cíl umožnit orgánům členských států pro hospodářskou soutěž účinněji vymáhat pravidla EU v oblasti hospodářské soutěže. Cílem Směrnice je, aby všechny vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž byly schopny přijímat rozhodnutí zcela nezávisle, měly dostatečné množství lidských, finančních i technických zdrojů a měly k dispozici účinné nástroje k zastavení protiprávního jednání i k ukládání sankcí za porušování příslušných předpisů. Sankce by přitom měly reflektovat závažnost a dobu trvání protiprávního jednání. Stanovena je také maximální částka pokuty, která by neměla být nižší než 10 % celkového celosvětového obrátu dotčeného soutěžitele. Přijetím předmětné Směrnice by nemělo docházet k situacím, kdy se soutěžitelé vyhnou pokutě prostřednictvím restrukturalizace. Národní orgány pro hospodářskou soutěž budou disponovat koordinovanými programy shovívavosti. Prohloubení spolupráce mezi Komisí se všemi vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž má zajistit lepší fungování vnitřního trhu.

Zákon stanoví dvě možnosti, jakým způsobem lze uložit pokutu. Pokutu lze uložit v intencích zákona pevnou částkou nebo obratovým kritériem. Úřad postupuje podle toho kritéria, jehož výpočet pokuty je vyšší. U soutěžitelů, kteří netvoří obrat nebo u soutěžitelů, jejichž obrat vypočtený procentem z obratu je nižší než pevná částka stanovená zákonem, se použije jako kritérium pevná částka pokuty. V případě, že by zákon obsahoval pouze kritérium pokuty stanovený pevnou částkou, pak by účelu pokuty nemohlo být dosaženo, protože Úřad často trestá soutěžitele, jejichž obrat dosahuje stovky milionů či miliardy korun. Výše pokut musí být dostatečně vysoká, aby byla účinná, přiměřená a měla odrazující efekt. Pokud má být účel a průběh příslušného řízení u Úřadu skutečně efektivně zajištěn, je důležité v případě obstrukcí s poskytováním vyžádaných informací v Úřadem stanovených lhůtách ponechat Úřadu možnost donucovat povinného ke splnění povinnosti – případně i opakovaně cestou ukládání pořádkové pokuty, a to rozhodnutím jako prvním úkonem v řízení o jejím uložení. Obdobně to platí i u obstrukcí při šetření na místě.

Cílem návrhu změny právní úpravy je tedy posílení postavení vnitrostátních orgánů ochrany hospodářské soutěže, zajištění řádné hospodářské soutěže a zamezení znevýhodňování spotřebitelů a podniků vnitrostátními předpisy, zavedení stejných záruk a nástrojů pro vnitrostátní předpisy a opatření, jsou-li uplatňovány souběžně s čl. 101 a 102 SFEU, a zavedení účinných pravidel týkajících se vzájemné pomoci v rámci Evropské sítě pro hospodářskou soutěž.

Konkrétně je třeba do českého právního řádu implementovat ustanovení týkající se zdůraznění nezávislosti a úpravy zákonných předpokladů pro výkon funkce předsedy a místopředsedů (čl. 4), úpravy prioritizace (čl. 4 odst. 5), podávání pravidelných zpráv soutěžních orgánů o své činnosti (čl. 5 odst. 4), úpravy závazků (čl. 12), penále (čl. 16), zachování (rezervace) pořadí pro podání žádosti o shovívavost (čl. 21), žádostí o výkon rozhodnutí, kterými se ukládají pokuty nebo penále (čl. 26), spolupráce dožádaných orgánů (čl. 24, 25 a 27). K těmto bodům blíže ve zvláštní části důvodové zprávy.

Navrhovaná právní úprava je genderově zcela neutrální, nemá bezprostřední ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje ani nezvýhodňuje jedno z pohlaví a nestanoví pro ně odlišné podmínky. V návrhu zákona nejsou upravovány vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace ve smyslu antidiskriminačního zákona (tj. nerovného zacházení či znevýhodnění některé osoby z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru). Lze proto konstatovat, že právní úprava obsažená v návrhu zákona nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a není v rozporu se zákazem diskriminace, ani nemá dopad na rovnost mužů a žen.

3 Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

V platných právních předpisech není v současné době plně provedena implementace Směrnice. Většina textů a požadavků Směrnice je již dnes na národní úrovni upravena. Výjimku tvoří úprava spolupráce mezi vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž, včetně vymáhání

cizích rozhodnutí na území České republiky, která musí být kodifikována zcela nově. Dále je třeba upřesnit úpravu pořádkových pokut, programu shovívavosti a úpravu nezávislosti Úřadu.

Výsledným stavem na legislativní úrovni by mělo být doplnění a upřesnění stávajícího právního stavu v oblasti nezávislosti vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž včetně předpokladů jmenování a odvolání předsedy a místopředsedů Úřadu, úpravy souboru nástrojů nezbytných k řádnému vymáhání pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže (pravomoci k ukládání a vymáhání pokut), programů shovívavosti, vzájemné pomoci a spolupráce mezi vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž a úpravy vymáhání cizích rozhodnutí na našem území.

Implementace Směrnice a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 do vnitrostátního právního řádu je povinností České republiky jako členského státu EU. Nepřijetí odpovídající právní úpravy tak vede k zahájení řízení o porušení Smlouvy o EU (tzv. infringementové řízení) vůči České republice ze strany Evropské komise, jehož výsledkem může být uložení finančních sankcí pro Českou republiku. Infringementové řízení vůči České republice ze strany Evropské komise již probíhá, neboť Česká republika svou povinnost implementovat Směrnici do českého právního řádu v termínu do 4. 2. 2021 nesplnila.

Instituty, které nejsou vkládány jako důsledek implementace Směrnice, jsou vkládány za účelem zefektivnění postupů Úřadu.

4 Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a vychází ze zásad uvedených v ústavním zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen „Ústava“) a v Listině základních práv a svobod, vyhlášené usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., jako součást ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina“). Vykazuje naprostý soulad se zásadami legitimacy, zákonnosti a přiměřenosti zásahů.

Je v souladu s článkem 2 odst. 3 Ústavy, podle něhož lze státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, s článkem 41 odst. 2 Ústavy, podle kterého má vláda právo zákonodárné iniciativy, a také v souladu s § 24 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který mimo jiné uvádí, že ministerstva a ústřední správní úřady připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkající se věcí, které patří do jejich působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu jim uložila vláda a s článkem 79 odst. 1 Ústavy, podle něhož lze působnost správních orgánů stanovit pouze zákonem.

Navrhovaná právní úprava je rovněž v souladu s Listinou, a to jmenovitě s ustanovením čl. 2 odst. 2 Listiny, podle kterého lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví, ustanovením čl. 4 odst. 1 Listiny, podle kterého mohou být ukládány povinnosti toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování lidských práv a svobod, ustanovením čl. 2 odst. 3 Listiny, podle kterého každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nemůže být nucen činit, co zákon neukládá.

Navrhovaná právní úprava nijak nezasahuje do práva podle čl. 26 Listiny na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i do práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.

Navrhovaná právní úprava tedy splňuje ústavní požadavek stanovení povinnosti na úrovni zákona a vyhovuje též zásadám pro stanovení mezí základních práv a svobod podle čl. 4 Listiny.

5 Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie, popřípadě i s legislativními záměry a s návrhy předpisů Evropské unie

Oblast hospodářské soutěže v rámci vnitřního trhu spadá dle čl. 3 odst. 1 písm. b) SFEU do výlučné pravomoci EU, resp. soutěžní pravidla jsou jednotně aplikována v rámci Evropské soutěžní sítě tvořené jednotlivými národními orgány pro hospodářskou soutěž a Komisí.

Návrh směřuje k zajištění slučitelnosti s předpisy Evropské unie. Cílem je implementace Směrnice, u níž uplynula implementační lhůta dne 4. února 2021. Návrh zákona je současně vedle návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 395/2009 Sb., transpozičním předpisem vůči procesním ustanovením ke směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 ze dne 17. dubna 2019 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci, která rovněž nebyla implementována v řádné lhůtě. V souladu s § 3 odst. 3 a 4 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, je nabytí účinnosti zákona navrhováno v závislosti na přesně neznámém datu ukončení legislativního procesu na patnáctý den následující po dni vyhlášení, neboť zde existuje naléhavý obecný zájem spočívající v nutnosti zamezení či zmírnění škod vyplývajících z nesplnění implementační lhůty Směrnice. Již probíhá infringementové řízení vůči České republice ze strany Evropské komise, plynoucí z nesplnění povinností České republiky jako členského státu EU implementovat výše uvedené směrnice do českého právního řádu.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s právem Evropské unie, neodporuje stávající praxi Evropské komise a Soudního dvora Evropské unie, ani obecným zásadám práva EU. Je v souladu s Nařízením, s čl. 101 a 102 SFEU, s nařízením Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků a s nařízením Komise (ES) č. 802/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků.

6 Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Na předmětnou problematiku kromě primárního práva Evropské unie bezprostředně nedopadá žádná mezinárodní smlouva, jíž by byla Česká republika vázána. Navrhovaná právní úprava je v souladu s právem EU, zejména s čl. 101 a 102 SFEU.

7 Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

7.1 Dopad na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Navrhovaná právní úprava má za cíl implementaci Směrnice. Dopad na státní rozpočet se nepředpokládá, zvýšené náklady související s vymáháním cizích rozhodnutí na našem území ponese žádající orgán. Navrhovaná právní úprava nepředstavuje žádný nárok na ostatní veřejné rozpočty, resp. nedotkne se rozpočtů krajů ani obcí. Implementace přináší procesní instituty, které nezvýší náklady a nepromítnou se do státního rozpočtu. Návrh nepředpokládá zřízení nového úřadu nebo jiné instituce (v oblasti hospodářské soutěže bude i nadále působit Úřad), nebude třeba vytvářet nové počítačové nebo jiné systémy. V současné době nejsou vyčísleny přesné náklady, které vzniknou na straně Celního úřadu, avšak při předpokladu nízkého počtu žádostí o mezinárodní spolupráci při nedoplatku na pokutě lze tyto náklady považovat za minimální. Pokud by bylo více případů, než je předpokládáno, nelze vyloučit budoucí požadavek na navýšení personálních nákladů na straně Celní správy.

7.2 Dopad na podnikatelské prostředí

Cílem návrhu je umožnit účinněji vymáhat pravidla EU v oblasti hospodářské soutěže. Na základě návrhu by mělo být zajištěno, aby pro to měly příslušné orgány k dispozici všechny nezbytné nástroje. Cílem je, aby všechny vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž byly schopny přijímat rozhodnutí zcela nezávisle, měly dostatečné množství lidských, finančních i technických zdrojů a měly k dispozici účinné nástroje k zastavení protiprávního jednání i k ukládání sankcí za porušování příslušných předpisů. Sankce by přitom měly reflektovat závažnost a dobu trvání protiprávního jednání. Stanovena je také maximální částka pokuty, která by neměla být nižší než 10 % celkového celosvětového obratu dotčeného soutěžitele. Nemělo by docházet k situacím, kdy se společnosti vyhnou pokutě prostřednictvím restrukturalizace. Národní orgány pro hospodářskou soutěž budou disponovat koordinovanými programy shovívavosti. Prohloubení spolupráce mezi Komisí se všemi vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž má zajistit lepší fungování vnitřního trhu. Nepředpokládá se však, že by změny vyvolaly náklady na straně podnikatelů, naopak jejich výsledkem bude zajištění férové hospodářské soutěže a lepší vymahatelnost ze strany příslušných orgánů, což zajistí pozitivní dopad na podnikatelské prostředí v České republice.

7.3 Sociální dopady

Návrh zákona má pozitivní dopad na všechny skupiny obyvatel, neboť zajištění efektivně fungující hospodářské soutěže a lepší vymahatelnosti ze strany příslušných orgánů je ve veřejném zájmu. V užším slova smyslu návrh zákona žádné sociální dopady neimplikuje, a to ani na rodiny s dětmi, osoby sociálně slabé, národnostní menšiny nebo osoby a skupiny osob sociálně, zdravotně nebo jinak znevýhodněné či ohrožené.

7.4 Dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava nemá přímý dopad na životní prostředí.

8 Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Předložený návrh v této oblasti stávající úpravu nikterak nemění, dopady na problematiku ochrany soukromí a osobních údajů se nepředpokládají. Navrhovaná právní úprava je v souladu s právními předpisy o ochraně osobních údajů, zejména se zákonem č. 110/2019 Sb. ze dne 12. března 2019 o zpracování osobních údajů (dále jen „ZZOÚ“), který zapracovává příslušné předpisy Evropské unie – směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV, zároveň navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie – nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) a k naplnění práva každého na ochranu soukromí upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů. Podle čl. 6 odst. 1 písm. e) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 je zpracování osobních údajů zákonné mimo jiné tehdy, je-li nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce, konkrétně Úřad.

Návrh nemá dopady ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů. Navržené změny nepřinášejí žádná nová práva ani povinnosti adresátů právní úpravy ve vztahu k této problematice.

9 CIA – zhodnocení korupčních rizik

Cílem předkládaného zhodnocení korupčních rizik je identifikovat možná korupční rizika v navrhované právní úpravě, posoudit jejich významnost a možnost jejich eliminace či alespoň minimalizace.

Navrhovaná novela nepřinese navýšení korupčních rizik. Vzhledem k důsledně uplatňovaným rozhodovacím a kontrolním postupům na Úřadě, nezávislosti a nestrannosti justice a kritériím a limitům upraveným v zákoně lze předpokládat, že dojde k minimalizaci potenciálních korupčních rizik. Navrhovaná právní úprava není spojena s vyššími korupčními riziky, než kterým čelí orgány pro hospodářskou soutěž, jejich zaměstnanci a subjekty spolupracující s těmito orgány obecně, zejména u zájmových nebo politických kauz. Korupční riziko pro ně není nové, je přítomno i při účinnosti stávající právní úpravy. Dopad novely by měl být zřetelně protikorupční, neboť její podstatou je další sjednocení postupu národních soutěžních orgánů pro hospodářskou soutěž, což napříč členskými státy ještě více omezí prostor pro odlišný, korupční postup. Zároveň návrh jasně vymezuje předpoklady a podmínky pro výkon funkce předsedy a místopředsedy, včetně jejich jmenování a odvolávání a tím přispívá k marginalizaci rizik spojených s jistou mírou neurčitosti dosavadní právní úpravy.

Povaha právní úpravy

Přiměřenost

Navrhovaná novela splňuje kritéria přiměřenosti, nerozšiřuje okruh vztahů, na které se budoucí právní úprava vztahuje oproti současnému stavu, stejně tak nerozšiřuje kompetence Úřadu ani jiných orgánů veřejné správy, nepočítaje v to přeshraniční spolupráci se soutěžními orgány ostatních zemí Evropské unie. Novela sama o sobě nevyvolává potřebu navýšení pracovních míst na Úradě. Rozsah práv a povinností v právním předpise odpovídá danému účelu.

Jednoznačnost

Navrhovaná právní úprava obsahuje dostatečně přesné vymezení práv a povinností všech dotčených orgánů a osob. Stanoví jasný postup při aplikaci zákona v dané oblasti hospodářské soutěže a spolupráce soutěžních orgánů členských zemí EU. Rovněž sankce za nedodržení nově navrhované úpravy jsou vymezeny zcela jednoznačně, přičemž způsob stanovení výše pořádkových pokut je v souladu se Směrnicí, která je touto novelou transponována do českého právního řádu, řešen alternativně, a to až do konkrétní výše nebo podle obrátového kritéria. V případech jiných subjektů, než je soutěžitel, je z povahy věci vyloučeno použití obrátového kritéria, proto se použije pouze zákonná výše daná absolutní částkou. Dle Směrnice se odrazující účinek pokut v EU značně liší a v některých členských státech je maximální výše pokuty, kterou lze uložit, velmi nízká. Aby bylo zajištěno, že vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž mohou ukládat odrazující pokuty, měla by maximální výše pokuty, již lze uložit za každé porušení článků 101 nebo 102 SFEU, činit nejméně 10 % celkového celosvětového obrátu dotčeného podniku. To však členským státům nebrání v tom, aby zachovaly či zavedly vyšší maximální výši pokuty, již lze uložit.

Standardnost

Novelizace nijak zásadně nevybočuje z postupů a principů, které se používají již nyní a na nichž je založena platná právní úprava. Kromě nově doplněné vzájemné spolupráce se soutěžními orgány členských zemí EU a možnosti rezervovat si pořadí pro podání žádosti o shovívavost (která však je stejným způsobem již léta aplikována v rámci soft law), nejsou zaváděny žádné nové instituty. Dochází pouze ke zpřesňování a konkretizaci již existujících pravidel a postupů.

Motivace ke korupci v regulované oblasti

Regulovanou oblastí je oblast hospodářské soutěže, ve které vykonává působnost zejména Úřad. Na osoby, které vykonávají konkrétní činnosti, jsou kladeny zvýšené nároky týkající se kázně a etiky. Navrhovanou úpravou nedochází k podstatnému zvětšení rozsahu povinností Úřadu a jeho zaměstnanců. Právomocná rozhodnutí se zveřejňují na internetových stránkách Úřadu. Ze zveřejněného rozhodnutí lze zjistit, která úřední osoba je odpovědná za rozhodnutí. Identifikace podkladů pro rozhodnutí je uváděno v odůvodnění rozhodnutí. Transparentnost vedení správního řízení a dvoustupňový systém rozhodování a odpovědnosti

eliminuje příležitost pro korupční jednání. Nelze očekávat, že v této oblasti se korupce stane systémovým jevem.

Rozhodování

Rozhodovací pravomoc

K ukládání i k vynucování splnění povinnosti při ochraně hospodářské soutěže je nadále věcně i místně příslušný Úřad, jenž je tímto úkolem pověřen již od vzniku právní regulace v této oblasti a má tak nejširší zkušenosti. Úřad disponuje podklady pro vydání daného rozhodnutí, ale i potřebnými odbornými znalostmi, čímž je zaručena efektivní implementace dané regulace i její efektivní kontrola, případně vynucování. Úřad je jediným správním orgánem s dvouinstančním řízením, který může postihnout narušování hospodářské soutěže. Návrh zákona je svým rozsahem přiměřený množině vztahů, které má upravovat i ve vztahu ke kompetencím ostatním orgánům veřejné správy. Vnitřní organizační struktura Úřadu je uspořádána tak, aby rozsah působnosti, který mu byl svěřen, byl schopen efektivně zajišťovat dodržování zákona. Je rozšířena a zpřesněna úprava vzájemné pomoci mezi soutěžními orgány státu Evropské unie a zcela nově je upraven výkon rozhodnutí soutěžních orgánů členských států Evropské unie, kterým se ukládají pokuty nebo penále na území České republiky, což vede ke zvýšení efektivity regulace soutěžního jednání v rámci celé Evropské unie. Tento zákon tak posílí ochranu řádné hospodářské soutěže.

Kontrolovatelnost rozhodování

Důležitým kontrolním mechanismem je v rámci správních řízení vedených před Úřadem řádný opravný prostředek. Lze využít i mimořádných opravných prostředků. Vedle toho lze využít rovněž dozorčí prostředky, čímž je zaručena dostatečná kontrola správnosti a zákonnosti.

Soudy ve správním soudnictví disponují systémem kontroly včetně odpovědnosti soudců za kárné provinění. Zjistí-li příslušný orgán státní správy soudů, že soudce zaviněně porušil své povinnosti při výkonu funkce nebo že chování soudce narušuje důstojnost soudcovské funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů, podá návrh na zahájení řízení o kárné odpovědnosti soudců.

Odpovědnost

Úřad je správní orgán provádějící dozor nad dodržováním zákona. Působnost Úřadu je stanovena zákonem o působnosti Úřadu. Zvolená právní úprava nadále reflektuje požadavek čl. 79 odst. 1 Ústavy, podle něhož musí být působnost správního orgánu stanovena zákonem. Odpovědnou osobou na straně Úřadu je ve správním řízení vždy úřední osoba. Určení konkrétní úřední osoby je prováděno na základě vnitřních předpisů, resp. organizačního uspořádání, přičemž popis své organizační struktury Úřad zveřejňuje na svých internetových stránkách, což je jeho povinnost i na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Úřední osoba je povinna se při výkonu působnosti správního orgánu prokazovat příslušným služebním průkazem. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), stanoví, že rozhodnutí musí obsahovat jak označení Úřadu, tak podpis úřední osoby s uvedením jména, příjmení a pracovního zařazení

a otisk úředního razítka, případně uznávaný elektronický podpis úřední osoby. Tím je vždy možno původce rozhodnutí jasně a osobně identifikovat.

Opravné prostředky

Proti rozhodnutí Úřadu existuje možnost účinné obrany formou opravného prostředku, kterým je rozklad. Úřad v souladu se zásadou poučovací povinnosti uvedenou ve správním řádu a v obligatorních náležitostech správního rozhodnutí je povinen uvést poučení, zda je možné proti rozhodnutí podat rozklad a v jaké lhůtě je tak možno učinit, od kterého dne se tato lhůta počítá a kdo o rozkladu rozhoduje. Neopomenutelná je soudní kontrola prostřednictvím správního soudnictví. Příslušnými soudy jsou soudy krajské. Proti rozsudku krajského soudu je přípustný mimořádný opravný prostředek – kasační stížnost, která je podávána k Nejvyššímu správnímu soudu.

Vedle opravných prostředků se připouští rovněž jiné prostředky ochrany, kterými je třeba rozumět: námitku podjatosti podle § 14 správního řádu, stížnost podle § 175 správního řádu, podnět na nečinnost podle § 80 správního řádu. Lze využít i mimořádných opravných prostředků.

Úřad disponuje interním systémem kontroly v rámci hierarchie nadřízenosti a podřízenosti včetně navazujícího systému personální odpovědnosti. V případě vydání nezákonného rozhodnutí či nesprávného úředního postupu je s odpovědností konkrétní úřední osoby spojena eventuelní povinnost regresní náhrady škody, za níž v důsledku nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu odpovídá.

Transparentnost

Správní řízení vedená Úřadem jsou transparentní s otevřeností vůči účastníkům řízení a je praxí Úřadu, že po právní moci rozhodnutí jsou tato rozhodnutí rovněž dostupná veřejnosti. Úřad má povinnost všechny důležité skutečnosti vyvěšovat na úřední desce, pokud tak přikazuje zákon, a tento obsah se zveřejňuje i způsobem umožňujícím dálkový přístup, a dále řadu dalších informací zveřejňuje na svých internetových stránkách, a to vždy předem v dostatečném časovém předstihu, příp. i v cizích jazycích. Nezveřejňují se ty údaje, na které se vztahuje zákon o utajovaných informacích, a informace, na které se vztahuje obchodní nebo bankovní tajemství či jiné zvláštním zákonem chráněné údaje a informace. V odůvodnění rozhodnutí jsou popsány podklady použité pro rozhodnutí.

Významnost korupčních rizik

Eliminace korupčních rizik

Korupční rizika je možné eliminovat jednak prostřednictvím transparentnosti (žádost o podání informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, nahlížení do soudního spisu a jiné). Řízení u Úřadu je dvojinstanční. Za průběh řízení odpovídají pracovníci Úřadu s vysokoškolským vzděláním a jejich představení (vedoucí oddělení, ředitel odboru). Pravomocná rozhodnutí se zveřejňují na internetových stránkách Úřadu. Ze zveřejněného rozhodnutí lze zjistit, která úřední osoba je odpovědná za rozhodnutí. Identifikace podkladů pro rozhodnutí je uváděno v odůvodnění

rozhodnutí. Dopad novely sám by měl být protikorupční, neboť její podstatou je další sjednocení postupu národních soutěžních orgánů pro hospodářskou soutěž, což napříč členskými státy ještě více omezí prostor pro odlišný, korupční postup.

Srovnání se stávající legislativou

Navrhovaná právní úprava vychází z dosavadní legislativy, jedná se především o zapracování Směrnice do českého právního řádu tak, aby tyto orgány mohly účinněji prosazovat pravidla a zajistit řádné fungování vnitřního trhu. Návrh vychází z potřeby plnění závazků vyplývajících z členství v Evropské unii. Účelem nové právní úpravy je dosažení stavu, aby uplatňování vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž na dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy, nevedlo k výsledku jinému, než je výsledek, jehož by vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž dosáhly na základě práva EU podle čl. 3 odst. 2 Nařízení. V takovýchto případech souběžného uplatňování vnitrostátních a unijních právních předpisů o hospodářské soutěži je tedy zcela zásadní, aby vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž měly stejné potřebné záruky nezávislosti, zdroje a pravomoci při prosazování práva a ukládání pokut k zajištění toho, že nebude dosaženo odlišného výsledku. Směrnice, jíž především se návrh změny zákona dotýká, je koncipována jako akt vyžadující tzv. minimální harmonizaci. V rámci národního legislativního procesu je tak nutno pouze implementovat taková ustanovení Směrnice, která ještě nejsou v současné době plně transponována do platného českého právního řádu.

Závěr CIA

Vyhodnocením poznatků podle metodiky CIA bylo zjištěno, že navrhovaná novela nepřinese navýšení korupčních rizik. Vzhledem k důsledně uplatňovaným rozhodovacím a kontrolním postupům na Úradě, nezávislosti a nestrannosti justice a kritériím a limitům upraveným v zákoně lze předpokládat, že dojde k minimalizaci potenciálních korupčních rizik. Navrhovaná právní úprava není spojena s vyššími korupčními riziky, než kterým čelí orgány pro hospodářskou soutěž, jejich zaměstnanci a subjekty spolupracující s těmito orgány obecně, zejména u zájmových nebo politických kauz. Korupční riziko pro ně není nové, je přítomno i při účinnosti stávající právní úpravy.

10 Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádné ustanovení, které by mělo dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

11 Zhodnocení návrhu s ohledem na Zásady digitálně přívětivé legislativy

Na základě usnesení vlády České republiky ze dne 9. prosince 2019 č. 870 k Plánu legislativních prací vlády na rok 2020 byla u platného znění zákona vyhodnocena míra shody se Zásadami digitálně přívětivé legislativy a bylo shledáno, že zákon již nyní těmto zásadám vyhovuje. Zákon např. výslovně počítá s elektronickým (digitálním) oznamováním zahájení řízení o povolení spojení (§ 16 odst. 1, 16a odst. 2). Není-li zákonem stanoveno jinak, postupuje se v řízení u Úřadu podle správního řádu, s výjimkou ustanovení o řešení rozporů mezi

správním orgánem, který vede řízení, a správními orgány, které jsou dotčenými orgány, týkajících se řešení otázky, která je předmětem rozhodování, ustanovení o zákazu změny napadeného rozhodnutí v neprospěch odvolatele, ustanovení o lhůtách pro vydání rozhodnutí, dále z ustanovení o zvláštnostech řízení o rozkladu, ustanovení o složení rozkladové komise a o možném způsobu ukončení řízení o rozkladu a dále ustanovení o účastnících řízení a ustanovení o postupu při pochybnostech, zda je někdo účastníkem řízení; ustanovení správního řádu o účastnících řízení podle zvláštního zákona se však použijí. Soulad zákona se Zásadami digitálně přívětivé legislativy tak do značné míry závisí na souladu správního řádu s těmito zásadami.

Návrh změn zákona tyto zásady nadále respektuje, a to podle evropského i národního principu digitálně přívětivé legislativy. V oblasti hospodářské soutěže na evropské úrovni funguje Mezinárodní síť pro hospodářskou soutěž, která pracuje ve značné míře v digitálním prostoru. Nově kodifikovaná mezinárodní spolupráce mezi soutěžními orgány členských států Evropské unie je se zásadami digitálně přívětivé legislativy v souladu, i zde se používá správní řád nebo zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“). Také ostatní navrhované změny zákona nijak nevybočují a v podstatě se ani přímo nedotýkají otázky digitální přívětivosti, takže jejich dopad je v tomto smyslu neutrální.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první - změna zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů:

K článku I

Bod 1 (§ 1 odst. 2)

Na základě požadavku článku 34 odst. 1 Směrnice byla doplněna skutečnost, že zákon zapracovává příslušný předpis Evropské unie.

Bod 2, 3, 5, 24 a 25 (§ 2 odst. 3, § 3 odst. 1, § 7 odst. 3, § 21b)

V novém odstavci 3 v § 2 je obsažena definice institutu sdělení výhrad, která byla dosud neorganicky roztržena v § 7 odst. 3 a § 21b, kde se odstraňuje. Definice se zavádí s ohledem na potřeby praxe. Konkrétně sdělení výhrad zahrnuje popis skutku včetně důkazů, právní kvalifikaci skutku a výši pokuty, kterou hodlá Úřad uložit. Popis skutku zahrnuje popis skutkového děje, místo a čas spáchání, subjekty apod. Vymezení skutku má význam především pro dodržení zásady *ne bis in idem*. Při zahájení správního řízení disponuje Úřad zpravidla pouze dílčími poznatky o možném porušení zákona, ve sdělení výhrad však již po provedeném dokazování formuluje přesné obvinění ze spáchání přestupku. V případě, že by byl zjištěn další skutek, je třeba o něm zahájit nové řízení, (což však nevylučuje, aby bylo nakonec vedeno společné řízení, pokud zjištěný skutek byl spáchán před zahájením řízení, viz § 88 odst. 3 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“)). Vzhledem k použití legislativní zkratky v § 2 se zkratka v § 3 vymazává.

Bod 4, 6 až 9 (§ 7 odst. 2 a 4, § 11 odst. 3 a 5)

Změny v § 7 odst. 2 a § 11 odst. 3 jsou provedeny v souladu s požadavky Směrnice. Úřadu se poskytuje za splnění určitých podmínek možnost, nikoli povinnost, přijmout závazky ve prospěch zachování účinné hospodářské soutěže a zastavit řízení. Tento koncept vychází ze záměru Směrnice. Pokud v průběhu řízení, které by mohlo vést k rozhodnutí o tom, že dohoda nebo jiné jednání by bylo posouzeno jako protiprávní, nabídnou soutěžitelé či sdružení soutěžitelů vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž závazky, které obnovují dotčenou hospodářskou soutěž, může Úřad tyto závazky označit za závazné a rozhodnout o zastavení řízení. Tyto vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž by měly mít možnost, nikoliv povinnost, přijmout rozhodnutí, kterými se tyto závazky stanoví jako závazné a vykonatelné vůči dotýcným soutěžitelům či sdružením soutěžitelů. Není však vhodné přijímat závazky v případech tajných kartelů, které patří mezi nejzávažnější porušení soutěžního práva a za které jsou tudíž ukládány nejvyšší pokuty (v případě kartelů nemůže nikdy dojít k obnovení hospodářské soutěže, která již byla v minulosti narušena). Úřad bude provádět tržní testování navržených závazků a přijímat tyto závazky až poté, co bude tržní testování dokončeno. Další změny souvisí se zavedením možnosti orgánů veřejné správy navrhopvat závazky, znění jednotlivých ustanovení se uvádí do souladu s navrhovaným zněním § 19a. Původní text v § 7 odst. 2 „odstraní závadný stav“ byl změněn na „odstraní obavy z jejího možného narušení“,

neboť takto daleko více dopadá na situace, kdy ještě není nade vši pochybnost jistota, že jednáním účastníka závadný stav nastal. Použití nové formulace tak působí preventivněji než původní úprava.

Bod 10 (§ 13)

Za účelem vedení správního řízení o povolení spojení soutěžitelů se upřesňuje obrátové kritérium, ze kterého se vychází při spojování soutěžitelů, a to tak, že se doplňuje slovo „ukončené“ k sousloví „účetní období“. Doplnění upřesní jednoznačnou identifikaci účetního období, které je podkladem pro rozhodnutí Úřadu o povolení spojení soutěžitelů.

Bod 11 (k § 19a odst. 4 až 6)

Institut závazků učiněných účastníky řízení ve prospěch obnovení účinné hospodářské soutěže je již zaveden ve stávající platné právní úpravě. Možnost navrhnout závazky mají dosud pouze soutěžitelé, kteří naruší hospodářskou soutěž, nikoliv orgány veřejné správy. Cílem tohoto ustanovení je umožnit zrychlení správního řízení o narušení hospodářské soutěže orgánem veřejné správy, snížit náklady na vedení správního řízení, aniž by byla podstatně narušena hospodářská soutěž, tedy bylo zachováno zdravé soutěžní prostředí.

Při neplnění závazků orgány veřejné správy bude moci Úřad, stejně jako u závazků navrhovaných soutěžiteli, znovu zahájit řízení a vydat rozhodnutí ve věci.

Předkladatel se nad rámec novely zabýval výkladem „jiného úkonu podle správního řádu“ uvedeném § 19a odst. 2 písm. a).

Opatření obecné povahy, které je vydáváno podle § 171 a násl. správního řádu lze podřadit pod pojem „jiný úkon“. Jelikož opatření obecné povahy jsou vydávána podle správního řádu a jsou úkonem, jsou již nyní tedy z dozorové činnosti Úřadu vyloučena. Cílem dozoru Úřadu nad činností orgánů veřejné správy z pohledu ochrany hospodářské soutěže je přezkoumávat takové činnosti, proti kterým se není možné bránit jiným způsobem, např. správní žalobou, jako je tomu právě u opatření obecné povahy. Bylo i úmyslem zákonodárce opatření obecné povahy do „jiných úkonů“ podle správního řádu zahrnout. Prvotní návrh znění předmětného ustanovení zněl „přezkoumatelná v řízení o řádném opravném prostředku“. Na základě připomínek však byl text změněn na současné znění.

Nadto Ústavní soud uvedl v nálezu ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 14/07, ustanovení § 171 správního řádu charakterizuje v tomto smyslu opatření obecné povahy jednak materiálními znaky, a to negativním vymezením jako *závazný úkon správního orgánu, který není právním předpisem ani rozhodnutím. Zároveň ale stanovuje správním orgánům v případech, kdy jim zvláštní zákon ukládá vydat závazné opatření obecné povahy, postupovat podle části šesté zákona, jež upravuje řízení o návrhu opatření obecné povahy a jeho přezkum (formální znak)*. Opatření obecné povahy jsou tak úkonem, při jehož vydání se postupuje podle správního řádu.

Bod 12 až 14 (§ 20 odst. 1)

Povinnost Úřadu zveřejňovat svá pravomocná rozhodnutí je podřazena pod samostatné ustanovení (písm. d). Zveřejňování rozhodnutí orgánů pro hospodářskou soutěž v souladu s platnými unijními či vnitrostátními právními předpisy se považuje za standardní.

Bod 15, 17, 19 až 21, 37 a 61 (§ 20 odst. 5, § 20a odst. 3 a 4, § 21h odst. 4, § 23 odst. 4)

Sjednocení roztržitého pojmosloví na „soutěžní orgán“.

Bod 16 (§ 20 odst. 6)

V tomto ustanovení je transponován požadavek Směrnice (čl. 5 odst. 4) týkající se úpravy podávání pravidelných zpráv soutěžních úřadů o své činnosti. Směrnice členské státy zavazuje, aby ze strany vnitrostátních správních orgánů pro hospodářskou soutěž zajistily podávání pravidelných zpráv o své činnosti a o svých zdrojích vládnímu nebo parlamentnímu orgánu.

Bod 18 a 22 (§ 20a)

Zrušení obsoletních ustanovení.

Bod 23 (§ 21)

Rozšiřuje se možnost Úřadu nezahajovat z moci úřední správní řízení (tzv. „prioritizaci“) i v případě možného narušení hospodářské soutěže orgány veřejné správy. Navrhovaná úprava umožní Úřadu nezabývat se takovými jednáními orgánů veřejné správy, které jsou svou podstatou protisoutěžními, ale dopady takovýchto jednání jsou zanedbatelné. Úřad tak bude moci soustředit kapacity na vyšetřování protisoutěžních jednání, vedoucích k narušení soutěže na trhu, které mají celospolečenský význam, dlouhodobě negativně dopadají na mnoho spotřebitelů či soutěžitelů a které odčerpávají prostředky z veřejných rozpočtů. Účelem změny je zakotvení možnosti Úřadu vybrat si případy, kterými se bude při své činnosti zabývat (stanovení priority), přičemž nejdůležitějším kritériem výběru bude veřejný zájem na vyšetření a potrestání těch nejzávažnějších protisoutěžních jednání (ve smyslu bodu 23 recitálu Směrnice). Úřad bude při posuzování veřejného zájmu na vedení konkrétního řízení nově zkoumat především míru škodlivého účinku na hospodářskou soutěž, a to nejen z pohledu škodlivosti samotného protisoutěžního jednání, ale zejména se zaměřením na rozsah dopadů těchto jednání. Úřad následně vydá soft law, ve kterém uvede soubor kritérií pro výběr daných případů tak, aby jeho postup byl srozumitelný a předvídatelný pro veřejnost.

Bod 26 (§ 21ba)

Navrhovanou změnou je zakotvení institutu utajení identity podatele ve věci možného protisoutěžního jednání. Podle účinného znění zákona není v současné době možné skrýt identitu těchto podatelů, jak je tomu v § 9 odst. 4 zákona č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o tržní síle“).

Z důvodové zprávy k zákonu o tržní síle vyplývá, že cílem úpravy je chránit identitu dodavatele, který poskytuje důvěrné informace, bez jejího utajení by totiž mohlo dojít k ohrožení oprávněných zájmů této osoby. Absence tohoto institutu vedla k tomu, že dodavatelé v případě zaznamenaného protiprávního jednání čelili rozhodnutí, zda Úřadu podnět podat, a tím prakticky ukončit obchodní vztah s odběrateli, nebo jej nepodat a v obchodním vztahu setrvat. Povinnost dodavatelů poskytnout informace na žádost Úřadu (oprávněném vyžadovat od všech subjektů úplné, správné a pravdivé informace a podklady, které mohou mít význam pro objasnění předmětu řízení) tedy nebyla nijak vyvážena právem dodavatelů na ochranu v případě důvodných obav, že tím budou ohroženy nebo porušeny jejich oprávněné zájmy.

Obdobný institut zná i zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů, který vylučuje z nahlížení do spisu ty dokumenty nebo jejich části, z nichž lze zjistit totožnost osoby, která podala podnět ke kontrole. Úřad však má pro výkon dozorové pravomoci dle zákona a dle nařízení Rady (ES) č. 1/2003, o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy, vyloučeno užití kontrolního řádu (viz § 25b zákona), neboť jeho podmínky by neumožnily uplatnění zákonných vyšetřovacích nástrojů Úřadu potřebných k odhalování protisoutěžních praktik.

Problematika ochrany oznamovatelů je řešena i v dalších právních předpisech. Ty však Úřad nemůže k požadovanému účelu využít. Příkladem je ustanovení § 55 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“). Toto ustanovení stanoví možnost utajení totožnosti a podoby svědka (i na jeho žádost). Samotné rozhodnutí o přistoupení k tomuto utajení však závisí v zásadě na uvážení orgánu činném v trestním řízení. Jedná se tak o institut, na který není právní nárok; z hlediska garantovaných práv a uložených povinností svědek představuje nejslabší článek v celém trestním procesu. Toto utajení navíc vyžaduje, aby zjištěné okolnosti nasvědčovaly tomu, že svědku nebo osobě jemu blízké v souvislosti s podáním svědeckví zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné porušení jejich základních práv, a zároveň ochranu svědka nelze zajistit jiným způsobem. Problematická je také skutečnost, že podle současné právní úpravy, jakmile pominou důvody vedoucí k utajení totožnosti a podoby, orgán, který v té době vede trestní řízení, zruší stupeň utajení těchto informací a připojí uvedené údaje (původně vedené odděleně) k trestnímu spisu. Podoba svědka ani údaje o jeho totožnosti se nadále neutajují. Svědek tedy nemá v průběhu celého trestního řízení jistotu, jestli nedojde k odhalení jeho totožnosti. Procesní práva svědka jsou dále omezena i nemožností nahlížet do spisu, absencí výslovného práva na získání opisu protokolu o své vlastní výpovědi (byť ji zpravidla od orgánů činných v trestním řízení získá) a práva na bezplatnou právní pomoc advokáta nebo na právní pomoc za sníženou odměnu.

Využit k Úřadem požadovanému účelu nelze ani § 72a odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, dle kterého správní orgán vyloučí z nahlížení do spisu údaje o místě trvalého pobytu, popřípadě bydliště, doručovací adrese, místě výkonu zaměstnání, povolání nebo podnikání osob vystupujících v řízení o přestupku na jejich žádost, vyžaduje-li to ochrana jejich soukromí nebo bezpečnosti (o takové žádosti rozhodne správní orgán usnesením). Ochranu identity oznamovatelů protisoutěžních jednání nelze dovodit ani ze správního řádu.

Problematicy ochrany podatelů podnětu se do jisté míry dotýká též připravovaný zákon o ochraně oznamovatelů, jehož předmětem je zejména ochrana oznamovatelů protiprávních jednání, kteří se dozvěděli o informacích, které nasvědčují porušení zákona v souvislosti s výkonem práce či jiné obdobné činnosti. Smyslem úpravy je chránit tyto osoby proti tzv. odvetným opatřením jak ze strany zaměstnavatelů, tak i ze strany dalších subjektů dotčených oznámením. Z hlediska potřeby zákona o ochraně hospodářské soutěže je nutné návrh zákona o ochraně oznamovatelů a Směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva EU (dále též „Směrnice“) považovat za nedostačující, neboť se vztahuje pouze na oznamovatele fyzické osoby, které se o protiprávním jednání dozvěděly v souvislosti s prací (osoby v zaměstnaneckém či služebním poměru) nebo jinou obdobnou činností; jinou obdobnou činností se dle návrhu zákona o ochraně oznamovatelů² (i Směrnice) rozumí samostatná výdělečná činnost, výkon práv spojených s účastí v právnické osobě, výkon funkce člena orgánu právnické osoby, výkon práv a povinností vyplývajících ze smlouvy, jejímž předmětem je poskytování dodávek, služeb, stavebních prací nebo jiného obdobného plnění. Návrh zákona o ochraně oznamovatelů tak chrání pouze identitu oznamovatelů občanů, podnikajících fyzických osob či osob činných v tzv. svobodném povolání. Nepočítá (ibid Směrnice) s přímou ochranou identity oznamovatelů protiprávních jednání, jimiž jsou právnické osoby. V oblasti ochrany hospodářské soutěže přitom Úřad dostává řadu sofistikovaných oznámení a podnětů zejména od účastníků trhu, jimiž jsou právě právnické osoby. Také tyto oznamovatele mají obavu oznámit možné protisoutěžní jednání Úřadu z důvodu hrozby negativních důsledků pro své podnikání. Skutečnost, že takové oznámení za právnickou osobu podepisuje člen jejího voleného orgánu nebo osoba v zaměstnaneckém či smluvním vztahu k právnické osobě neznámá, že jde o podání fyzické osoby (a že by ji bylo v této souvislosti nutno chránit před odvetnými opatřeními ze strany oznámením dotčeného subjektu). Přímou ochranu identity oznamovatelů právnických osob pak plně nepokrývá ani ustanovení § 4 návrhu zákona o ochraně oznamovatelů; v neposlední řadě nevyhovuje potřebám Úřadu ani doba ochrany identity oznamovatelů v citovaném návrhu a nemožnost znát identitu oznamovatele, pokud ten nedá přijímajícímu orgánu (Ministerstvu spravedlnosti) souhlas, aby ji Úřadu sdělil při postoupení jeho podání k prošetření Úřadu jako orgánu příslušnému.

Z tohoto důvodu se jeví jako vhodné legislativně zakotvit institut utajení identity podatele podnětu možného protisoutěžního jednání přímo v samotném zákoně o ochraně hospodářské soutěže tak, aby zahrnoval jak podatele fyzické osoby (včetně podnikajících fyzických osob a osob ve svobodných povoláních), tak osoby právnické.³ Úřad bude povinen po zavedení institutu utajení identity zajistit, aby ke ztotožnění podatele nedošlo ani prostřednictvím podkladů uvedených ve správním spise a identita podatele tak byla zachována, a to včetně veškerých informací jím podaných, kvůli kterým by mohlo dojít ke ztotožnění chráněné osoby. Identitu podatele podnětu přitom potřebuje Úřad chránit po dobu prošetření obsahu podnětu před zahájením řízení, po jeho zahájení i skončení.

² Viz § 2 odst. 3 návrhu zákona o ochraně oznamovatelů. Pozn.: Argumentace zde v důvodové zprávě vychází ze znění návrhu stav v prosinci r. 2021.

³ S výlukou pro právnické osoby vymezené v navrhovaném § 21ba odst. 3 zákona.

Lze tedy obecně shrnout, že ochrana právnických osob (whistleblowerů) oznamujících protisoutěžní jednání (tj. podatelů tzv. externího oznámení) před odvetnými opatřeními ze strany oznámením dotčených subjektů není uspokojivě řešena; pro potřeby Úřadu pak není vyhovující ani návrh zákona o ochraně oznamovatelů zakotvující ochranu (pouze) fyzických osob oznamujících protisoutěžní jednání. Není přitom důvod zakládat odlišné podmínky ochrany oznamovatelů protisoutěžních jednání dle druhu oznamovatele (pro fyzické osoby v zákoně o ochraně oznamovatelů a pro právnické osoby v zákoně o ochraně hospodářské soutěže). Oba oznamovatelé mohou přitom sehrát důležitou úlohu při odhalování protisoutěžního jednání a jeho negativních ekonomických důsledků pro soutěžitele i blaho spotřebitelů. Taková oznámení mohou být pro oznamovatele vysoce riziková z hlediska jejich dalšího podnikání a působení na trhu.

Nově vložený § 21ba proto zavádí do soutěžního práva institut utajení identity. Utajení může být poskytnuto podateli, který o to požádá, neboť se domnívá, že podáním oznámení by mohly být ohroženy nebo poškozeny jeho oprávněné zájmy. Žadatel bude povinen popsat skutečnosti, na základě kterých bude Úřad moci posoudit, zda existuje reálná možnost nasvědčující tomu, že v případě odhalení jeho identity dojde k ohrožení nebo poškození jeho oprávněných zájmů. Žádosti o utajení identity tak nebude vyhověno pouze v těch případech, kdy charakter podnětu možnost ohrožení nebo poškození oprávněných zájmů podatele ze své povahy nepřipouští. Cílem tohoto institutu je ochránit oznamovatele, kteří se obávají odvetných opatření, přičemž za současného právního stavu je jejich jedinou možností učinit anonymní podání. Pro šetření protisoutěžních jednání je bezesporu výhodnější znát totožnost podatele, ať už z důvodu možnosti Úřadu požádat podatele o doplnění předkládaných informací, ověření pravdivosti uváděných informací či ověření motivace a důvěryhodnosti podatele a jeho vztahu k prošetřovanému subjektu. Úřad tak bude mít možnost lépe ověřit, zda zájmem podatele není např. pouze poškodit konkurenta. Naproti tomu v případě výše zmíněného návrhu zákona o ochraně oznamovatelů bude Úřad znát totožnost oznamovatele protisoutěžního jednání (nadto pouze fyzické osoby), avšak pouze tehdy, dá-li oznamovatel souhlas, aby orgán přijímající jeho externí oznámení (Ministerstvo spravedlnosti) sdělil jeho identitu Úřadu spolu s postoupením jeho oznámení k prošetření v jeho působnosti. Identita podatele bude utajena před zahájením řízení, v jeho průběhu i po jeho skončení, zejména ve všech výzvách, sděleních a rozhodnutích Úřadu, během provádění dokazování i při nahlížení do spisu. Vzhledem k povaze institutu může o utajení identity požádat pouze fyzická osoba nebo právnická osoba soukromého práva. Ustanovení § 21ba upravuje utajení identity pro řízení vedená před Úřadem. Pokud jde o zpřístupnění informací orgánům činným v trestním řízení, uplatní se navrhovaný § 21ca odst. 2 zákona, tj. Úřad jim po sdělení výhrad zpřístupní všechny podklady a informace (včetně těch vztahujících se k utajení identity podatele podnětu).

Nový institut se nijak nepromítá do soudního přezkumu v rámci správního soudnictví. Identitu podatele utajuje pouze Úřad, orgánům veřejné moci zpřístupňuje veškeré podklady a informace, výzvy i sdělení Úřadu a taktéž žádost o utajení identity v souladu s § 21ca.

O utajení identity nebude probíhat žádné samostatné, speciální řízení.

Bod 27 až 30 a 32 (§ 21c, § 21ca odst. 1 a 3)

Zrušení odkazů na konkrétní ustanovení zákona a jejich nahrazení zákonem používanými pojmy. V souvislosti s navrhovaným zněním § 21ba se v § 21c doplňuje výčet vyloučených částí z nahlížení do spisu o žádost o utajení identity, podklady a informace, které poskytla osoba, jejíž identita byla utajena, jakož i výzvy a sdělení, které Úřad v souvislosti s žádostí o utajení identity zaslal. Osobám oprávněným k nahlížení do spisu tedy Úřad umožní seznámit se s těmito dokumenty pouze v podobě, která nezmaří účel utajení identity osoby.

Bod 31 (§ 21ca odst. 2)

Do stávajícího systému pravidel zpřístupňování informací obsažených ve spise Úřadu jako soutěžního orgánu je nově vložena výjimka. Určitou „privilegovanou“ skupinou se tak oproti ostatním orgánům veřejné moci stávají orgány činné v trestním řízení.

V nově doplněném ustanovení je nastavena možnost zpřístupnit podklady a informace orgánům činným v trestním řízení ze spisu již dříve než po ukončení šetření nebo pravomocném ukončení správního řízení, a to již od okamžiku vydání sdělení výhrad. Orgány činné v trestním řízení se tak mohou dříve seznámit s těmito podklady a informacemi, než bylo možno v dosavadní platné úpravě. Účelem této změny je podpora šetření orgánů činných v trestním řízení týkajících se porušení pravidel hospodářské soutěže. Při zahájení správního řízení disponuje Úřad zpravidla pouze dílčími poznatky o možném porušení zákona, ve sdělení výhrad však již po provedeném dokazování formuluje přesné obvinění ze spáchání přestupku soutěžitele, kdy je již dáno reálné podezření ze spáchání trestného činu fyzické osoby.

Bod 33 a 34 (§ 21d)

V souvislosti s rozšířením subjektů majících možnost navrhnout Úřadu závazky je třeba rozšířit i ustanovení související se závazky obecně v celém zákoně. V důsledku udělení diskrece Úřadu přijímat závazky není potřebné ponechávat povinnost nést důkazní břemeno spočívající v prokázání, že splnění těchto závazků je dostatečné k obnovení, případně zachování účinné hospodářské soutěže, na soutěžitelích, proto dochází ke zrušení odstavce 2.

Bod 35 (§ 21f odst. 5)

Na základě dlouhodobých poznatků ze správní praxe získaných při aplikaci daného ustanovení lze uvést, že je ve většině případů nereálné v předstihu konkrétně identifikovat veškeré prostory zamýšleného místního šetření (např. z důvodu nedávného stěhování sídla či poboček nebo nesprávného označení adresy, více budov nacházejících se poblíž sebe apod.). Obdobně není možno většinou jednoznačně identifikovat veškeré šetřené prostory, jako např. služební automobily. Z regulatorního pohledu je vhodnější odstranit takový požadavek na zákonné úrovni. Dochází ke sjednocení s praxí Komise; šetřený subjekt není změnou nijak negativně dotčen, neboť i nadále půjde výhradně o jeho obchodní prostory.

Bod 36 (§ 21g)

Technická úprava.

Bod 38 až 44, 46 a 59 (§ 22, § 22a odst. 1, 2, 3 a 5 a § 23 odst. 2)

Navrhovaná změna uvádí do souladu povinnosti obsažené v zákoně se skutkovými stavy jednotlivých přestupků a subjektů, které je mohou spáchat.

V § 21f odst. 3 je stanovena povinnost šetřených subjektů poskytnout při šetření nezbytnou součinnost a strpět dané šetření. Ve znění dosud účinném je možné pokutovat za přestupek porušení povinnosti poskytnout součinnost při šetření na místě. Toto ustanovení však ukládá soutěžitelům povinnost nejen poskytnout nezbytnou součinnost, ale i šetření na místě strpět, což nová úprava reflektuje. Změna se promítá i do ustanovení o promlčecí době.

Povinnosti zakotvené v § 21f odst. 3 je však třeba důsledně odlišit od odstavce 4, který stanoví povinnost strpět šetření každému, v jehož objektu se nachází obchodní prostor. Dosavadní úprava umožňovala za porušení této povinnosti pokutovat fyzickou, fyzickou podnikající nebo právnickou osobu jako soutěžitele, je přitom zřejmé, že daná osoba nemusela být v postavení soutěžitele (například vlastník domu, kde se nachází sídlo soutěžitele). Podobně bylo v dosavadní úpravě umožněno pokutovat porušení povinnosti poskytnout plné, správné nebo pravdivé obchodní záznamy podle § 21e odst. 1 taktéž jenom osobě jako soutěžiteli. Navrhovaná právní úprava umožňuje pokutovat každou fyzickou, fyzickou podnikající nebo právnickou osobu bez ohledu na její postavení jako soutěžitele.

Při stanovování výše pokuty soutěžitelů má obrátové kritérium přednost, což je výslovně upraveno v § 22a odst. 3. Horní hranice zákonné sazby se určuje podle částky, která je vyšší.

Cílem Směrnice je posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla hospodářské soutěže a bylo zajištěno řádné fungování trhu. K tomu je třeba disponovat účinnými nástroji. Proto není vhodné stanovit pokuty právnickým osobám pouze obrátovým kritériem, neboť jsou některé právnické osoby a soutěžitelé, kteří nevytvářejí v rámci své činnosti obrát, případně vytvářejí obrát zcela zanedbatelný (např. nepodnikající právnické osoby, různé profesní komory, asociace soutěžitelů apod.). V takovém případě by pokuta neměla kýžený efekt a cíle Směrnice by nebyly naplněny. Proto zákon sice preferuje použití obrátového kritéria, avšak umožňuje i uložení pokuty v konkrétní výši v těch případech, kdy by uložení pokuty dle obrátového kritéria nemohlo vést k účinnému prosazení pravidel hospodářské soutěže, což je v navrhovaném znění výslovně zmíněno.

Zákon dlouhodobě pracuje s pojmem „čistý obrát“ soutěžitele, kterým je třeba rozumět čistý obrát dosažený soutěžitelem, a to kdekoliv na světě. Sestává z obrátů dosažených na jednotlivých trzích, není omezen na vnitrozemský trh. V zásadě se tedy jedná o celosvětový obrát ve smyslu Směrnice. Pokud by pojmem „čistý obrát“ měl být chápán pouze obrát dosažený na trhu České republiky, byl by takto označen, viz např. § 13 zákona o ochraně hospodářské soutěže.

Ručení za pokutu ukládanou sdružení soutěžitelů je na základě požadavku Směrnice nově upraveno tak, že jsou určeni soutěžitelé (členové sdružení), kteří ručí primárně, a soutěžitelé (členové), kteří ručí v případě nezaplacení. Návrh dále určuje, za jakých okolností člen sdružení za pokutu neručí.

Bod 45 (§ 22a odst. 4)

Do § 22a byl vložen nový odstavec 4, který kromě ručení v předchozích odstavcích upravuje nový způsob odpovědnosti osob tvořících jednoho soutěžitele za spáchání přestupku. Pokud je soutěžitel tvořen více osobami, odpovídají tyto osoby, které se na jednání podílejí nebo kterým lze za jednání přičítat odpovědnost, společně a nerozdílně za uhrazení pokuty.

Zavedení společné a nerozdílné odpovědnosti za přestupek by vyžadovalo rozsáhlejší hmotněprávní úpravu, vhodnější variantou se tedy jeví zakotvení společné a nerozdílné odpovědnosti za uloženou pokutu v řízení, které se povede s osobami, které dohromady tvoří jednoho soutěžitele. Dopustí-li se téhož přestupku více osob, které tvoří jednoho soutěžitele, za uhrazení uložené pokuty odpovídají společně a nerozdílně.

Adresátem právních norem českého soutěžního práva je soutěžitel. Definice pojmu soutěžitel je chápána velmi extenzivně – je legislativní zkratkou pro prakticky jakékoli entity, které se (alespoň nepřímo) účastní hospodářské soutěže a v jejím rámci vystupují jako jedna ekonomická jednotka.⁴ Obdobnou úlohu plní v evropském soutěžním právu pojem podnik. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud,⁵ pojem „soutěžitel“ použitý v zákoně odpovídá pojmu „podnik“ ve Smlouvě o fungování Evropské unie.

Skutečnost, že dceřiná společnost má samostatnou právní subjektivitu, nestačí k vyloučení možnosti přičítat její jednání mateřské společnosti. Pro účely aplikace práva hospodářské soutěže se „podniky“ ztotožňují s hospodářskými jednotkami, nikoliv subjekty s právní osobností. Je tedy zcela lhostejné z pohledu zákona o ochraně hospodářské soutěže, zda je podnikem (soutěžitelem) jedna osoba (právnícká nebo fyzická) nebo několik společností či fyzických osob, pokud tvoří hospodářskou jednotku.

V rámci unijní úpravy soutěžního práva se standardně využívá princip společné odpovědnosti konkrétních osob – subjektů s právní osobností, které tvoří jednoho soutěžitele a které se dopustí porušení soutěžního práva. V České republice je aktuálně situace odlišná.

Pokud některý soutěžitel poruší zákon o ochraně hospodářské soutěže, je dle současného znění aplikován výklad, že za jeho jednání je odpovědná pouze jedna konkrétní osoba v právním slova smyslu, která je jeho součástí a které je tak přestupek dle zákona o ochraně hospodářské soutěže v podstatě přičítán. Důvodem je, že soutěžitel je sice subjektem, který má práva a povinnosti dle soutěžního zákona, nicméně není subjektem práva s právní osobností v tom smyslu, že by mu bylo možno ukládat a vymáhat po něm sankce, či jej žalovat o náhradu škody. Tedy i v případě, že soutěžitele ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže tvoří více osob, které jako soutěžitel poruší tento zákon a které by měly za toto své jednání odpovídat, je za současného stavu za jeho jednání trestána konkrétní osoba s právní osobností. Tento stav je nežádoucí z vícero důvodů, především jde o nedostatečnou vymahatelnost jak veřejného, tak soukromého práva, která je právě projevem nekonzistentnosti právní úpravy.

⁴ Rozsudek Krajského soudu v Brně ve věci Česká lékařská komora, sp. zn. 29 Ca 110/2003 ze dne 31. 3. 2005, str. 51.

⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci Česká rafinérská, sp. zn. 5 As 61/2005 ze dne 29. 10. 2007, str. 192.

Je proto navrhováno, aby bylo možno efektivně postihnout společně a nerozdílně všechny subjekty s právní osobností, které se přestupku porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže jako jeden soutěžitel dopustily. Je přitom třeba zdůraznit, že tato úprava posílí možnost ukládat sankce v podobě pokut či zákazu účasti v zakázkách. Úprava rovněž podpoří soukromoprávní vymáhání náhrady škody tím, že v rozhodnutí Úřad identifikuje všechny potenciální osoby, vůči kterým může být náhrada škody dovozována. V tomto ohledu nejde o zcela neznámý princip, neboť obdobný postup zná i zákon o odpovědnosti za přestupky, který ve svém § 102 počítá s přechodem povinnosti k úhradě pokuty po jejím pravomocném uložení na právní nástupce, a to právě společně a nerozdílně.

Tuto společnou a nerozdílnou odpovědnost nelze ztotožnit se spolupachatelstvím, jak je chápe § 11 zákona o odpovědnosti za přestupky, neboť v navrhovaném konceptu odpovědnosti může být uznána odpovědnou i osoba, která se vytykaného protisoutěžního jednání neúčastnila; typicky může být odpovědnost za protiprávní jednání konkrétních osob, které jsou součástí určitého soutěžitele (korporátní skupiny), „přičtena“ mateřské společnosti za stanovených podmínek. Ta může být dle okolností případu odpovědnou za porušení samostatně nebo shledána společně a nerozdílně odpovědnou za porušení se společností dceřinou nebo s více dceřinými společnostmi, které se porušení dopouštěly.

Je však nutno zdůraznit, že všechny osoby, které budou podle rozhodnutí Úřadu společně a nerozdílně odpovědné, budou rovněž účastníky řízení před vydáním daného rozhodnutí a budou jim sděleny výhrady, ke kterým se budou moci vyjádřit. Takovým osobám náleží v průběhu správního řízení i veškerá práva účastníků řízení (dle § 21a odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže jsou účastníky řízení před Úřadem ti, o jejichž právech a povinnostech stanovených zákonem má být v řízení jednáno a rozhodnuto).

Za současné právní úpravy hrozí nebezpečí vyhnutí se postihu, resp. jeho úspěšnému vymození, za situace, kdy právě za tímto účelem může být převáděn majetek mezi právníckými osobami v rámci téhož koncernu, resp. soutěžitele, a vlastní možnost případnou pokutu vymáhat je přitom omezena na ve výroku rozhodnutí určenou konkrétní osobu s právní osobností. Situace je o to paradoxnější, že dle zákona o ochraně hospodářské soutěže je ukládána výše sankce limitována nikoliv obratem konkrétního subjektu s právní osobností, kterému je ukládána, ale na základě obratu celého soutěžitele, kterého tato osoba případně i s dalšími subjekty tvoří.

Pokud dojde k přijetí nové právní úpravy, jejím dalším benefitem z pohledu vymahatelnosti může být také to, že v případě, kdy mateřské společnosti, jejíž dceřiné společnosti jsou usazeny v různých zemích, mohou být v lepší finanční situaci pro uhrazení uložené pokuty než její místní dceřiné společnosti.

Ve specifickém případě, kdy je spáchán přestupek uzavřením zakázané dohody v souvislosti se zadáváním veřejných zakázek a je za něj dle soutěžního zákona možno uložit trest v podobě zákazu plnění veřejných zakázek na 3 roky, je tento zákaz rovněž uložen ve výroku rozhodnutí pouze konkrétnímu subjektu s právní osobností, a tedy v případě, kdy je soutěžitel tvořen více osobami, které se tohoto přestupku potenciálně dopustily, daný zákaz v aktuální praxi dopadne pouze na jednu z nich.

Z judikatury Soudního dvora Evropské unie plyne, že pojem „podnik“ ve smyslu čl. 101 SFEU, který představuje autonomní pojem unijního práva, nemůže mít rozdílný význam v kontextu pokut ukládaných Komisí na základě čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 a v kontextu žalob na náhradu škody za porušení unijních pravidel o hospodářské soutěži. Rozhodující je kritérium existence jednoty v tržním chování podniků, aniž by formální oddělenost mezi různými společnostmi vyplývající z jejich oddělené právní subjektivity mohla bránit takové jednotě pro účely použití pravidel hospodářské soutěže. Pojem „podnik“ a potažmo pojem „hospodářská jednotka“ zakládají bez dalšího solidární odpovědnost mezi subjekty, které tvoří hospodářskou jednotku v okamžiku spáchání protiprávního jednání.⁶

Na podporu národního soukromoprávního vymáhání náhrady škody v soutěžním právu byl přijat speciální zákon, zákon o náhradě škody, který v § 27 stanoví, že soud je v řízení o náhradě škody vázán mimo jiné rozhodnutím Úřadu o tom, že došlo k omezování hospodářské soutěže a kdo se jej dopustil. Toto ustanovení však za současné praxe může být vztaheno pouze ke konkrétní osobě, která je označena ve výroku rozhodnutí Úřadu. Vymáhání je v tomto ohledu usnadněno pouze vůči ní i v případě, že jako jeden soutěžitel se protisoutěžního jednání dopustilo více konkrétních osob. Zákon o náhradě škody přitom umí pracovat se společnou a s nerozdílnou odpovědností, když v § 5 uvádí, že dojde-li k omezení hospodářské soutěže společným jednáním více škůdců, nahradí tito škodu společně a nerozdílně s tím, že soud nemůže rozhodnout, že škůdci je nahradí škodu podle své účasti na škodlivém následku. Přitom současně platí, že kdo je povinen k náhradě škody společně a nerozdílně s jinými, vypořádá se s nimi podle účasti na způsobení vzniklé škody.

Bod 47 (§ 22a odst. 6)

Presouvá se ustanovení původního § 22ba odst. 3 z důvodů sjednocení systematiky úpravy zákazu plnění veřejných zakázek.

V souvislosti s možností uložit i v budoucnu soutěžiteli, který podal žádost o snížení pokuty narovnáním, zákaz plnění veřejných zakázek, avšak na dobu nejdéle jednoho roku, poukazuje Úřad na dosavadní správní praxi, kdy se soutěžitelé po sdělení výhrad jediným úkonem (žádostí podle § 22ba odst. 2 zákona ve stávajícím znění) zprošťovali hrozby uložení zákazu plnění veřejných zakázek. Takový jejich postup nepřinášel žádné procesní úspory a ve své podstatě demotivoval soutěžitele k využívání institutu leniency, konkrétně podávání žádosti o shovívavost podle § 22ba odst. 1 písm. b) zákona ve stávajícím znění.

Žádost o shovívavost je přitom institutem hmotného práva, který přináší důkazy o velmi závažném protisoutěžním jednání, výrazně zlepšuje důkazní pozici Úřadu, a to i před správními soudy. Shovívavost by proto měla nabízet výrazně výhodnější podmínky pro žadatele než procesní institut narovnání, jehož podstatou je zjednodušení průběhu řízení, nikoli dodání významné přidané hodnoty v řízení před Úřadem. V praxi se přitom běžně stávalo, že účastník v řízení před Úřadem žádnou procesní úsporu nepřinášel a podal až v posledním možném okamžiku po sdělení výhrad žádost o narovnání, jejíž využití ho automaticky zbavovalo hrozby uložení zákazu plnění veřejných zakázek. Úřad si hodlá zachovat možnost zákaz neuložit vůbec či jen v omezeném rozsahu (např. několika týdnů či měsíců), avšak pouze v případě zjevné

⁶ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 6. října 2021, C-882/19 Sumal, S. L. v. Mercedes Benz Trucks España, S.L.

procesní úspory zapříčiněné zejm. spoluprací účastníka řízení, a to i s ohledem na složitost a délku vedení správního řízení.

Soutěžiteli není v této souvislosti omezena možnost provedení tzv. self-cleaningu, neboť tento institut předvídaný čl. 57 odst. 6⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU, o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES, směřuje k prokázání přijatých opatření vůči zadavateli, který je případným rozhodnutím Úřadu o uložení zákazu plnění veřejných zakázek konkrétnímu uchazeči rovněž vázán, zákaz a dobu jeho uložení pak sezná z rejstříku vedeného Úřadem. Soutěžitel, který využije možnosti podat žádost o shovívavost podle § 22ba odst. 2 tohoto návrhu zákona, tedy vyvine úsilí k prokázání kartelové dohody uzavřené v souvislosti se zadáváním veřejných zakázek, Úřad zákaz plnění veřejných zakázek neuloží.

Bod 48 až 50 (§ 22aa)

V souvislosti s možností orgánů veřejné správy navrhnout Úřadu závazky je třeba zakotvit i možnost postihovat neplnění těchto závazků. Zakotvuje se tedy nová skutková podstata přestupku pro orgány veřejné správy.

Bod 51, 52 a 23 (§ 22b, § 21 odst. 2)

Vyrozumívání osoby dotčené jednáním podezřelého z přestupku, nebo v případě většího počtu domněle dotčených subjektů vydávání veřejné vyhlášky informující blíže určitý okruh potenciálně dotčených subjektů o odložení věci a o nezahájení řízení se subjektem šetření (podle zákona o odpovědnosti za přestupky), je krajně nevhodné. Má negativní dopad na šetřeného soutěžitele spočívající v samotném zveřejnění skutečnosti, že byl ve vymezené věci (podezření na určitou protisoutěžní praxi) prošetřován, a má potenciál způsobit škodu v oblasti dobré pověsti soutěžitele, s níž může být spojena škoda ekonomická. Okruh (zejména pouze potenciálně) dotčených osob je u řady typů soutěžních přestupků téměř nemožné vymezit, natož je konkrétně identifikovat. Z těchto důvodů je výslovně tato problematika upravena. Dále se vylučuje použití § 78 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupky. Obviněný je o skutkové a právní kvalifikaci skutku podrobně informován ve sdělení výhrad. Do té doby je v mnoha případech nezbytné formulovat předmět řízení poněkud obecněji. Při zahájení správního řízení totiž Úřad disponuje zpravidla pouze dílčími poznatky o možném porušení zákona, ve sdělení výhrad však již po provedeném dokazování formuluje přesné obvinění ze spáchání přestupku. V této souvislosti je třeba zmínit též problematiku tzv. trhání skutku. Do zákona o ochraně hospodářské soutěže (§ 22b odst. 9) byla tato úprava inkorporována zákonem č. 417/2021 Sb., kterým se mění zákon o odpovědnosti za přestupky. Spočívá v situaci, kdy obviněný pokračuje v jednání, pro které je s ním zahájeno řízení o pokračujícím, trvajícím nebo hromadném přestupku spočívajícím v narušení hospodářské soutěže, i po zahájení tohoto řízení. Toto jednání se až do sdělení výhrad považuje za jeden skutek. Není tedy možné ani při nejlepší vůli přesného vymezení skutku dosáhnout. V případě, že by byl

⁷ Každý hospodářský subjekt, který se nachází v některé ze situací uvedených v odstavcích 1 a 4, může doložit, že opatření přijatá hospodářským subjektem postačují k prokázání jeho spolehlivosti navzdory existenci platného důvodu pro vyloučení. Jsou-li tyto doklady považovány za dostatečné, příslušný hospodářský subjekt se ze zadávacího řízení nevyloučí.

zjištěn další skutek, je třeba o něm zahájit nové řízení (což však nevylučuje, aby bylo nakonec vedeno společné řízení, pokud zjištěný skutek byl spáchán před zahájením správního řízení, viz § 88 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupky). Předmět řízení je a bude vždy dostatečně, a s ohledem na okolnosti, maximálně příhodně popsán tak, aby nevzbuzoval pochybnost o tom, jaké jednání je účastníku řízení vytýkáno. V oznámení o zahájení řízení bude předběžná právní kvalifikace skutku vždy uvedena. Zbytek § 78 (kromě v současném znění vyloučeného odst. 2 věty třetí) vyloučen nebude, stále se jedná o standardní přestupkové řízení, které se zahajuje podle § 78 zákona o odpovědnosti za přestupky. Oznámení o zahájení správního řízení však obsahuje náležitosti podle § 46 odst. 1 správního řádu, kterými jsou označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby. Úřad je tak i nadále vázán povinností vymezit předmět řízení dle správního řádu a informovat účastníka řízení o jednání, které prošetřuje. V okamžiku zahájení řízení nelze v naprosté většině případů přesného vymezení skutku v soutěžním právu dosáhnout. S ohledem na specifičnost a délku jeho vyšetřování následně Úřad vždy informuje účastníka řízení ve sdělení výhrad o přesné skutkové i právní kvalifikaci jeho případného přestupku a ponechává mu zákonnou lhůtu se ke sdělení výhrad vyjádřit, doplnit dokazování či uvést námitky. Od 1. 2. 2022 je okamžikem vydání sdělení výhrad pokračující, trvající nebo hromadný skutek trhaný, není tak možné při zahájení řízení celý skutek řádně popsat.

Bod 53 (§ 22ba)

Předmětné změny ustanovení upravujícího institut shovívavosti jsou nutným promítnutím transpozičních požadavků Směrnice. V rámci této transpozice došlo ke zprehlednění normativní úpravy tohoto ustanovení původně zahrnujícího úpravy programu shovívavosti i narovnání a rozšíření programu shovívavosti i na vertikální dohody.

Nově je tak z důvodu zvýšené přehlednosti úpravy a systematické orientace adresátů normy v tomto paragrafu ponechána pouze úprava shovívavosti. Pravidla narovnání jsou pak vložena do nového samostatného paragrafu.

Navrhuje se po vzoru některých evropských států (např. Rakousko, Francie, Polsko) rozšířit program shovívavosti i na vertikální dohody za účelem jejich snadnějšího odhalování. Odhalit celý rozsah vertikální dohody je pro Úřad často velice obtížné. Cílem této úpravy je tak motivovat soutěžitele k doznání se k účasti na vertikální dohodě, o které soutěžní úřad nebyl informován, resp. nemohl její existenci prokázat, přičemž soutěžitel svou spoluprací se soutěžním orgánem umožní rozkrytí protiprávní praktiky. Další subjekty v rámci řetězce vertikálních vztahů, které se na praktice podílí, pak soutěžnímu úřadu mohou přinést důkazy o rozsahu zkoumané protisoutěžní praktiky, které představují k důkazům již soutěžním úřadem shromážděným významnou přidanou hodnotu, jež výrazněji přispěje k potrestání celého protisoutěžního jednání.

Nově navržený text odstavce 2 vychází z požadavků čl. 19 Směrnice a zakotvuje obecné podmínky shovívavosti. Jednou z nezbytných obecných podmínek shovívavosti je aktivní napomáhání objasnění případu soutěžitelem. Aktivně napomáhá soutěžitel, který je například vnitrostátnímu orgánu k dispozici, reaguje na jakékoli požadavky, jež mohou přispět k zjištění dotčených skutečností. Také soutěžitel, který umožňuje, aby ředitelé, vedoucí pracovníci a další zaměstnanci byli vnitrostátnímu orgánu pro hospodářskou soutěž k dispozici pro účely

dotazování, a ten, který vynaloží přiměřené úsilí, aby pro tento účel byli k dispozici i bývalí ředitelé, vedoucí pracovníci a další zaměstnanci.

Do nově vloženého odstavce 3 je promítnut požadavek na transpozici čl. 21 Směrnice. Jsou v něm nastaveny základní zákonné podmínky na použití systému tzv. *zachování (rezervace) pořadí*, která dává možnost potenciálnímu žadateli „chránit“, zachovat pořadí jeho žádosti o shovívavost, a tak využít výhody programu shovívavosti. Musí předložit soutěžnímu orgánu alespoň základní informace vztahující se k údajnému protisoutěžnímu jednání. Normativní pravidlo reflektuje mnohaletou praxi Úřadu založenou doposud pouze na pravidlech tzv. soft law (metodice vydané a zveřejněné Úřadem na jeho stránkách), které bylo přijato po vzoru Komise. Úřad žadateli určí lhůtu k dodání veškerých podkladů k žádosti o shovívavost. Veškeré podklady podané v této lhůtě budou považovány za podané k okamžiku podání žádosti o zachování pořadí.

V novém odstavci 4 a 5 je pak promítnut obdobný institut tzv. *souhrnné žádosti* vyjádřený v čl. 22 Směrnice. Slouží podobně pro určitou formu zachování žádosti o shovívavost. V tomto případě se jedná o úroveň nadnárodní při aplikaci práva EU. Musí být tedy zároveň podána úplná žádost ve stejné věci na evropské úrovni u Komise. Rovněž v tomto případě jde o normativní zakotvení dosavadní eurokonformní praxe.

Konkrétní požadavky na poskytnuté informace či dokumenty jsou upraveny na podzákonné úrovni. Vedle toho budou zachována pravidla na úrovni výše uvedené metodiky, která konkrétněji popisuje postupy při přijímání žádostí v rámci programu shovívavosti.

Bod 54 (§ 22bb)

Doplňují se nová detailnější pravidla pro vedení narovnání jako specifického postupu soutěžního orgánu. Za účelem zabránění možného zneužívání institutu narovnání Úřad stanoví další konkretizaci podmínek narovnání. Úřad při stanovení zákonných podmínek vychází z dlouhodobé rozhodovací praxe využívající tento institut (původně rovněž zakotvený pouze na základě eurokonformního soft law).

Konkrétněji jsou nastaveny především možnosti a diskrece správního orgánu aplikujícího institut narovnání. Zásadním měřítkem pro aplikaci daného institutu je z hlediska procesní ekonomie možnost dosáhnout výrazných procesních úspor předmětného správního řízení.

Nastavení detailnějších pravidel narovnání včetně počátku, průběhu a ukončení narovnání nebo zvýšení diskrece při ukládání výše pokuty má zdůraznit určitý „nenárokový“ charakter celého institutu a plně rozvinout jeho hlavní účel – dosažení procesních úspor v řízení, kde je dokončeno dokazování, jasně zjištěna odpovědnost jeho účastníků za přestupek a tito svoji odpovědnost za delikt přiznávají.

Bod 55 až 57 (§ 22c)

Ruší se dosavadní znění odstavce 1 a nahrazuje se novým zněním, které vychází z potřeby transpozice čl. 16 Směrnice.

Je ponechána možnost uložit pořádkovou pokutu za porušení povinnosti dle § 21e odst. 2. Návazně je tato možnost rozšířena na případy nedostavení se na předvolání a nepodrobení se šetření na místě, a to opakovaně až do splnění povinnosti. Přestože podle současného právního řádu lze uložit pořádkovou pokutu za nedostavení se na předvolání podle správního řádu, správní řád umožňuje uložit pokutu pouze do výše 50 000 Kč, což je podle Směrnice nedostačující výše.

Zakotvení nové skutkové podstaty nepodrobení se šetření na místě jako pořádkového deliktu je důvodné zejména pro plynulejší chod řízení a zajištění cíle šetření na místě. Je efektivní v zákoně upravit porušení povinností, jejichž cílem je obstarání podkladů pro vedení řízení, i jako pořádkové delikty a neponechat je pouze jako přestupky. Pokud má být účel a průběh příslušného řízení u Úřadu skutečně efektivně zajištěn, je důležité v případě obstrukcí s poskytováním vyžádaných informací v Úřadem stanovených lhůtách ponechat Úřadu možnost donucovat povinného ke splnění povinnosti – případně i opakovaně cestou ukládání pořádkové pokuty, a to rozhodnutím jako prvním úkonem v řízení o jejím uložení. Obdobně to platí i u obstrukcí při šetření na místě.

Maximální výše pořádkové pokuty je stanovena alternativně, a to až do výše konkrétní sumy, tedy 300 000 Kč nebo podle obrátového kritéria. V případě ukládání pokuty právnické nebo podnikající fyzické osobě, soutěžiteli, je upřednostněno použití obrátového kritéria. Pokud takovýto subjekt nevytváří v rámci své činnosti žádný obrat, případně vytváří obrat zcela zanedbatelný vzhledem ke své činnosti či činnosti svých členů, bude jako maximální výše pokuty použita konkrétní suma. V případě jiných typů subjektů je z povahy věci vyloučeno použití obrátového kritéria, proto se při stanovení pokuty použije zákonná výše daná konkrétní částkou, a to za každý den nesplnění povinnosti. Opakovaná pořádková pokuta má stanovenou maximální výši, která se shoduje s výší pokuty, kterou je možné uložit za závažnější přestupky.

Získání dokumentů a dalších informací od soutěžitelů a dalších dotčených osob, ať už během předvolání, místního šetření nebo z předaných obchodních záznamů, je klíčovým zdrojem informací a důkazních prostředků k prokázání přestupků o narušení hospodářské soutěže (tzn. uzavření dohody v rozporu se zákonem, zneužití dominantního postavení, uskutečnění spojení soutěžitelů v rozporu se zákonem, či narušení hospodářské soutěže orgánem veřejné správy), i z toho důvodu nemohou být pokuty nižší než pokuty za samotné přestupky o narušení hospodářské soutěže, jinak by pro soutěžitele bylo výhodnější nespolutracovat a zaplatit menší pokutu za porušení povinností sankcionovaných jako pořádkové pokuty. Pokuty mají dle Směrnice být účinné, přiměřené a odrazující. Obraty soutěžitelů se často pohybují v řádu i několika set miliard korun. Pevně stanovená částka musí být vysoká také proto, že některé právnické osoby a soutěžitelé, např. různá sdružení, nevytvářejí v rámci své činnosti obrat, případně vytvářejí obrat zcela zanedbatelný, přestože jejich členové mají obrat v miliardových částkách. Vzhledem k tomu, že Úřad vždy ukládá pokuty přiměřené ve vztahu ke konkrétnímu soutěžiteli a k jednání, kterým porušil zákon, minimální výše pokuty záměrně není stanovena. Pro stanovení výše pořádkových pokut se stejně jako při stanovení výše pokut za přestupky užije přiměřeně *Postup při stanovení výše pokut ukládaných za porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže* zveřejněný na webových stránkách Úřadu. Opakovaná pořádková pokuta má však stanovenou maximální výši, která se shoduje s výší pokuty, kterou je možné uložit za závažnější přestupky.

Bod 58 (§ 22d)

Vkládá se nové ustanovení umožňující ukládat donucovací pokuty, které vychází z potřeby transpozice čl. 16 Směrnice.

Nový institut vychází z koncepce exekučního prostředku ukládání donucovacích pokut ve smyslu § 129 správního řádu. Předmětné ustanovení je, co se týče maximální výše donucovací pokuty, *lex specialis* k § 129 správního řádu. Snahou novely je zvýšit motivaci soutěžitelů k plnění nepeněžitých povinností uložených Úřadem. Výše pokut musí být dostatečně vysoká, aby byla účinná, přiměřená a měla odrazující efekt.

Donucovací pokutu lze uložit každému, kdo nesplní nepeněžitou povinnost vyplývající z rozhodnutí nebo z přijatých závazků. Oproti správnímu řádu, kde je maximální výše pokuty stanovena na 100 000 Kč, je výše pokuty stanovena alternativně, a to až do výše konkrétní sumy, tedy 300 000 Kč, nebo podle obrátového kritéria. V případě ukládání pokuty právnické nebo podnikající fyzické osobě, soutěžiteli, je upřednostněno použití obrátového kritéria. Pokud takovýto subjekt nevytváří v rámci své činnosti žádný obrát, případně vytváří obrát zcela zanedbatelný vzhledem ke své činnosti či činnosti svých členů, bude jako maximální výše pokuty použita konkrétní suma. V případě jiných typů subjektů, je z povahy věci vyloučeno použití obrátového kritéria, proto se při stanovení pokuty použije zákonná výše daná konkrétní částkou, a to za každý den nesplnění povinnosti. Donucovací pokutu lze ukládat opakovaně, a to až do výše shodné s maximální výší opakované pořádkové pokuty a s výší pokuty, kterou je možné uložit za závažnější přestupky. Výše pokut musí být dostatečně vysoká, aby byla účinná, přiměřená a měla odrazující efekt. Obraty soutěžitelů se často pohybují v řádu i několika miliard korun; v případě českých dceřiných společností, které mají zahraniční matku, pak i v řádech miliard eur. Pevně stanovená částka musí být vysoká také proto, že některé právnické osoby a soutěžitelé nevytvářejí v rámci své činnosti obrát, případně vytvářejí obrát zcela zanedbatelný, přestože jejich členové mají velmi vysoký obrát. Zároveň není stanovena minimální výše pokuty, přičemž uložená pokuta Úřadem musí plnit funkci správního trestu a být pro dotčené soutěžitele dostatečně citelná.

Bod 60 (§ 23 odst. 3)

V souvislosti s transpozicí čl. 29 Směrnice se vkládá nová textace, která upravuje nezapočtení doby řízení vedeného před Komisí nebo soutěžním orgánem jiného členského státu pro totožný skutek do promlčecí doby přestupku.

Bod 62 (Obecně k Hlavě IX)

Nově vložená hlava komplexně upravuje koncept tzv. *mezinárodní spolupráce* reflektující v celém rozsahu transpoziční požadavky kodifikované v kapitole VII. Směrnice, nová úprava přitom nejde v žádném ohledu nad rámec požadavků Směrnice. Kodifikace v této hlavě stanovuje režim aplikace soutěžních pravidel podle čl. 101 a 102 SFEU mezi jednotlivými členskými státy v situacích, kdy soutěžní orgán jednoho státu při aplikaci evropského soutěžního práva vyžaduje přeshraniční spolupráci s dalším členským státem. Soutěžní orgán jiného členského státu je orgán určený členským státem, který je odpovědný za aplikaci soutěžních pravidel podle čl. 101 a 102 SFEU.

Pravidla vychází ze současného systému zavedeného na vertikální úrovni Nařízením a měla by být adaptována na horizontální úroveň spolupráce mezi členskými státy.

K § 24a

Odstavec 1 zakotvuje postavení Úřadu jako hlavního garanta mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany hospodářské soutěže.

Odstavec 2 stanovuje příslušnost k vymáhání nedoplatků. Na základě současné tuzemské právní úpravy pokuty uložené Úřadem vymáhá obecný správce daně podle správního řádu, resp. na základě § 8 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a to konkrétně celní úřad v rámci tzv. dělené správy.

Stanovení příslušnosti Úřadu k vymáhání pokut uložených zahraničními soutěžními orgány do mezinárodní spolupráce v oblasti hospodářské soutěže se, jelikož v současnosti pokuty nevymáhá, proto nejví jako hospodárné ani žádoucí. Z tohoto důvodu se zachovává současný model, kdy pokuty uložené v oblasti ochrany hospodářské soutěže vymáhá celní úřad.

Zároveň se vzhledem k předpokládanému nízkému počtu takovýchto řízení stanoví místní příslušnost konkrétně na Celní úřad pro Jihomoravský kraj, kde má sídlo též Úřad, aby byla tato řízení koncentrována u jednoho celního úřadu z důvodu hospodárnosti a lepší spolupráce mezi těmito orgány. Jde o příslušnost místní, a nikoliv věcnou, a proto může tento celní úřad v případě potřeby požádat o provedení dílčích úkonů ostatní celní úřady.

K § 24b

Výslovně se v odstavci 1 nad rámec zásady dobré správy stanoví povinnost v rámci spolupráce tuzemských orgánů v oblasti mezinárodní spolupráce při vymáhání nedoplatku na pokutě v oblasti ochrany hospodářské soutěže postupovat bezodkladně.

Vzhledem k postavení orgánů Celní správy České republiky jako správce daně, kdy je na základě platné právní úpravy vzhledem k daňové mlčenlivosti nemožné předávat bez zákonného zmocnění jakékoliv údaje, které správce daně získal při správě daní *largo sensu*, se v odstavci 2 jeví jako nezbytné pro zabezpečení elementárního fungování procesu mezinárodní spolupráce při vymáhání nedoplatků na pokutě konstituovat zákonný průlom do této povinnosti mlčenlivosti pro spolupráci orgánů Celní správy České republiky a Úřadu, resp. Úřadu a zahraničních soutěžních orgánů (viz § 55 odst. 2 daňového řádu).

K § 24c

Mezinárodní spolupráce podle této hlavy probíhá v souladu s čl. 27 Směrnice zásadně na základě žádosti o mezinárodní spolupráci, která zároveň slouží jako exekuční titul při vnitrostátním vymáhání. Žádost o mezinárodní spolupráci může mít podobu žádosti o doručení písemnosti nebo žádosti o vymáhání nedoplatku na pokutě.

V případě, že je žádajícím státem Česká republika, vyhotovuje žádost vždy Úřad (srov. § 24a odst. 1), přičemž lze však očekávat, že vybrané údaje sestaví ve spolupráci s orgány Celní správy České republiky (§ 24b odst. 1). Poskytnutí těchto informací Úřadu nepředstavuje porušení povinnosti mlčenlivosti podle daňového řádu (srov. § 24b písm. 2).

Žádost nemá na základě evropského práva předepsanou formu, avšak má předepsaný obsah a současně platí, že musí být dožádanému státu předána zásadně v jeho úředním jazyce. Jejím prostřednictvím se zasílají všechny potřebné informace dožadovanému orgánu (ať již jde o tuzemský orgán, pokud je dožádán ze zahraničí, nebo zahraniční orgán, pokud je dožádán z České republiky), přičemž k žádosti by měla být vždy přiložena v případě doručování listina, která má být doručena, a v případě vymáhání zdrojové pravomocné rozhodnutí (srov. odst. 3).

V případě, kdy má žádost sloužit jako exekuční titul, musí obsahovat další předepsané náležitosti, které přesně specifikují vymáhanou pohledávku a ze kterých bude patrné, že není k mezinárodnímu vymáhání přistoupeno předčasně.

Podrobnosti o náležitostech potřebných pro identifikaci soutěžitelů a pro popis doručovaných rozhodnutí nebo jiných písemností týkajících se uplatňování článků 101 a 102 SFEU uvedených v žádosti jsou stanoveny vyhláškou.

K žádosti se přikládá písemnost, která má být oznámena, nebo rozhodnutí, na základě kterého má být vymáhán nedoplatek, přičemž se na rozdíl od žádosti tyto dokumenty musí překládat do úředního jazyka dožádaného členského státu pouze, pokud to vyžaduje právní řád tohoto členského státu (srov. § 24d). Písemnostmi je zde třeba rozumět dokumenty uvedené v čl. 25 Směrnice, tj. týkající se uplatňování článku 101 a 102 SFEU *largo sensu*, tzn. předběžné námitky vůči porušení těchto článků, rozhodnutí uplatňující tyto články, včetně rozhodnutí týkající se výkonu rozhodnutí a dále i všechna procesní usnesení a akty, přijaté v rámci řízení za účelem prosazení práva, které by měly být v souladu s vnitrostátním právem doručeny.

K § 24d

Stanoví se zvláštní ustanovení k § 16 správního řádu a k § 76 daňového řádu.

Na základě čl. 27 odst. 5 Směrnice se v odstavci 1 jako základní pravidlo stanoví, že žádost se vyhotovuje v jednacím jazyce dožádaného členského státu, avšak v souladu se Směrnicí je ponecháno na vůli orgánů žádajícího a dožádaného státu dohodnout se na jiném jazyce komunikace, pokud je pro oba orgány přijatelný.

Jestliže je na základě požadavků zahraniční právní úpravy požadován i překlad přiložené písemnosti, jak je uvedeno v odstavci 2, tak tento překlad žádající orgán zajistí.

V praxi toto znamená, že žádá-li Úřad o mezinárodní pomoc, tak je povinen zajistit překlad, je-li dožadován naopak Úřad, tak na základě výše uvedených ustanovení správního, resp. daňového řádu vyžaduje dokumenty v českém jazyce, pokud není aplikován postup podle odstavce 3.

Výslovně se v odstavci 3 stanoví možnost, aby Úřad mohl uzavřít dohodu o odchylném jazyce komunikace. Není-li však taková dohoda uzavřena, platí pro účely aplikace čl. 27 odst. 5 Směrnice, že úředním jazykem České republiky je český jazyk a že musí být do češtiny přeloženy i přiložené písemnosti a rozhodnutí. V případě mezinárodní spolupráce při doručování postačí, aby byla žádost a doručovaná písemnost v návaznosti na § 16 odst. 1 správního řádu ve slovenštině.

Fakt, že je komunikace vedena v jiném nežli českém jazyce, pak nemá žádné právní účinky, adresát se tak nemůže dovolávat toho, že vůči němu bylo postupováno v jazyce,

kterému nerozuměl. Z tohoto důvodu však Úřad musí postupovat v souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů podle správního řádu a v případě mezinárodní spolupráce při vymáhání nedoplatku na pokutě i základními zásadami správy daní podle daňového řádu, zejména zásady šetření práv, a přistoupit na dohodu o použití jiného jazyka komunikace, pokud je zjevné, že tím nedojde k oslabení právní pozice osoby, které má být doručováno, nebo na které má být vymáháno.

K § 24e

Mezinárodní spolupráci není Česká republika povinna poskytnout bezpodmínečně za všech okolností, ale může ji v případech předvídaných Směrnicí a uvedených v odstavci 1 a 2 odmítnout. V takovém případě se uplatní postup podle odstavce 4.

Důvody pro odmítnutí poskytnutí mezinárodní spolupráce se musí vykládat eurokonformně v souladu s příslušnými ustanoveními Směrnice:

- K odst. 1 písm. a): Podle čl. 27 odst. 6 písm. a) Směrnice není dožádaný stát povinen poskytnout mezinárodní spolupráci, pokud žádost o její poskytnutí nesplňuje požadavky stanovené v čl. 27 Směrnice, tedy zejména pokud (i) není podána prostřednictvím žádosti, (ii) žádost neobsahuje všechny předepsané údaje, (iii) k žádosti není přiložena kopie písemnosti nebo rozhodnutí nebo (iv) žádost nebo přiložená kopie písemnosti či rozhodnutí nejsou v předepsaném jazyce.
- K odst. 1 písm. b): Podle čl. 27 odst. 6 písm. a) Směrnice ve spojení s čl. 26 Směrnice lze podat žádost o poskytnutí mezinárodní spolupráce při vymáhání nedoplatku na pokutě pouze tehdy, pokud rozhodnutí, na základě kterého má být provedeno vymáhání, je konečné.
- K písm. c): Podle čl. 27 odst. 6 písm. b) Směrnice není dožádaný stát povinen poskytnout mezinárodní spolupráci, pokud by vyřízení žádosti mohlo být zjevně v rozporu s veřejným pořádkem v dožádaném členském státě. V případě České republiky se obdobné ustanovení zpravidla transponuje tak, že zahrnuje jak veřejný pořádek v úzkém smyslu, tak i bezpečnost České republiky, jejíž ohrožení by bylo také v rozporu s veřejným pořádkem (srov. např. § 21 zákona č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně dalších souvisejících zákonů, a § 11 odst. 3 písm. b) zákona č. 471/2011 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek).
- K odst. 2 písm. a): Podle čl. 27 odst. 6 písm. a) Směrnice ve spojení s čl. 26 Směrnice lze podat žádost o poskytnutí mezinárodní spolupráce při vymáhání nedoplatku na pokutě pouze tehdy, pokud (i) orgán žádajícího členského státu vynaložil přiměřené úsilí ke zjištění majetku povinného na svém území, pokud je povinný usazen v tomto členském státě, a (ii) tento majetek nepostačoval na uspokojení exekuce v tomto členském státě.
- K odst. 2 písm. b): Podle čl. 25 Směrnice je pro doručování písemností adresátovi jako základní hypotéza stanoveno, že se musí jednat o dokumenty, které se týkají uplatňování článku 101 a 102 SFEU largo sensu, tj. včetně předběžných námitek vůči porušení těchto článků, rozhodnutí uplatňující tyto články, a to i rozhodnutí týkající se výkonu rozhodnutí, a dále i všechna procesní usnesení, která se musí doručovat podle práva

žádajícího členského státu. Jeví se proto jako legitimní podmínka vyhovění žádosti o doručení naplnění této materiální podmínky.

Odstavec 3 se zabývá stavem, kdy orgánem zabezpečujícím mezinárodní spolupráci je Úřad, a ten je také tím, kdo prima facie odmítá poskytnutí mezinárodní spolupráce. Okolnosti vedoucí k možnému odmítnutí poskytnutí mezinárodní spolupráce však může zjistit i jiný orgán veřejné moci, ať již jde o mezinárodní spolupráci při doručování, nebo o mezinárodní spolupráci při vymáhání nedoplatku na pokutě.

Tento orgán veřejné moci však nemá oprávnění sám o sobě odmítnout poskytnutí mezinárodní spolupráce, ale namísto toho se musí obrátit s podnětem na Úřad, který s konečnou platností posoudí, zda na základě tohoto podnětu poskytnutí mezinárodní spolupráce odmítne nebo ne. V souvislosti s tím může Úřad vstoupit do jednání s orgánem ze žádajícího členského státu a případně od něj poptat další doplňující informace (srov. odst. 3).

Do doby, než Úřad oznámí orgánu veřejné moci, který podal podnět, že poskytnutí mezinárodní spolupráce neodmítne, tento orgán pozastaví provádění veškerých úkonů v rámci mezinárodní spolupráce tak, aby byla šetřena práva dotčených osob pro případ, že by nakonec k odmítnutí mezinárodní spolupráce došlo. V případě mezinárodní spolupráce při vymáhání nedoplatku na pokutě z jiného členského státu jde o aplikaci § 181 odst. 1 daňového řádu (tzn. právní účinky již provedených exekučních úkonů zůstanou zachovány, nestanoví-li správce nedoplatku na pokutě v rozhodnutí o odložení daňové exekuce jinak).

Odstavec 2 představuje možnost, avšak nikoliv povinnost, odmítnout poskytnutí mezinárodní spolupráce. Odstavec 4 reflektuje možnost Směrnice požádat o doplňující informace pro konečné rozhodnutí, zda poskytnutí mezinárodní spolupráce odmítnout nebo nikoliv, které Úřad mohou vést k tomu, že poskytnutí mezinárodní spolupráce neodmítne.

Odstavec 5 transponuje čl. 27 odst. 6 Směrnice, podle kterého musí v případě odmítnutí mezinárodní spolupráce tuto skutečnost Úřad sdělit soutěžnímu orgánu žádajícího státu. V návaznosti na čl. 27 odst. 6 písm. b) Směrnice navíc musí být Úřad schopen prokázat, že by poskytnutí mezinárodní spolupráce mohlo zjevně ohrozit veřejný pořádek nebo bezpečnost České republiky, a tedy se navrhuje, aby tuto skutečnost tomuto orgánu prokázal, avšak pouze takovým způsobem, aby samotným tímto sdělením nedošlo k tomuto ohrožení.

K § 24f

Na základě článku 28 Směrnice se zakotvuje pravidlo, které stanoví, že se posouzení zákonnosti písemnosti, která má být doručena nebo rozhodnutí, na jehož základě má být nedoplatek na pokutě vymáhán, je plně v působnosti státu, který jej vydal. Proces doručování nebo vymáhání se posuzuje podle pravidel státu, v němž probíhá. Z podstaty věci by opačné uchopení těchto pravidel vedlo k mnoha kolizím, jako je například vyřešení otázky, podle jakého práva by tuzemský orgán posuzoval zahraniční rozhodnutí, zda může toto právo na uspokojivé úrovni aplikovat apod. Takto se předchází všem kolizím, a to nejen na úrovni správních orgánů, ale i na úrovni soudní.

V případě, kdy český orgán veřejné moci na základě žádosti zaslané zahraničním soutěžním orgánem doručuje cizí písemnost nebo vykonává cizí rozhodnutí, jsou jeho kroky bez dalšího přezkoumatelné v České republice podle odpovídajících správních procesních

předpisů (správní řád pro doručování a daňový řád pro vymáhání nedoplatku na pokutě) a před českými správními soudy. Tato skutečnost se proto výslovně neupravuje v zákoně.

K § 24g

Z legislativně technických důvodů se zavádí legální definice pojmu „nedoplatek na pokutě“ omezující předmět mezinárodní spolupráce při vymáhání nedoplatku na pokutě na vymezený soubor nedoplatků.

Mezinárodní spolupráci tak nelze provést ve vztahu k jiným pohledávkám a nelze ji samostatně provést ani ve vztahu k exekucím nákladům vzniklých při vymáhání nedoplatků na pokutě.

K § 24h

Udílí se pravomoc Úřadu žádat o doručení dokumentů (rozhodnutí nebo jiných písemností), které se týkají uplatňování článku 101 a 102 SFEU *largo sensu*, tj. včetně předběžných námitek vůči porušení těchto článků, rozhodnutí uplatňující tyto články, a to i rozhodnutí týkající se výkonu rozhodnutí, a dále i všechna procesní usnesení. Na takto doručené dokumenty se v tuzemsku hledí stejně jako na dokumenty doručené Úřadem.

K § 24i

Na základě článku 25 Směrnice v případě obdržení žádosti Úřad doručuje zaslané rozhodnutí, jako by bylo rozhodnutím Úřadu podle norem tuzemského právního řádu, tj. na základě právního řádu.

K § 24j

Na základě čl. 27 odst. 7 Směrnice se stanoví pravomoc Úřadu vyžadovat uhrazení nákladů dožádaných členských států a zároveň žádat náklady vynaložené Úřadem na doručení písemností. Náklady v souladu s textem Směrnice by měly být přiměřené a dodatečné (tedy nikoli režijní), mohou zahrnovat náklady na překlady a pracovní sílu a administrativní náklady související s mezinárodní spoluprací.

K § 24k

Udílí se pravomoc Úřadu žádat o vymození nedoplatku na pokutě při uplatňování článku 101 a 102 SFEU. Žádost může Úřad podat pouze v případě, nebudou-li dány podmínky, které by mohly vést k odmítnutí žádosti o mezinárodní spolupráci. Tzn. obdobné podmínky popsané v ust. § 24e odst. 1 návrhu.

K § 24l

V souladu se Směrnicí se stanoví směnný kurz používaný pro přepočtení české měny na zahraniční měnu. Tento kurz se využije zejména při podávání žádostí do zahraničí.

V případě plateb ze zahraničí se pak zejména s ohledem na to, že předmětem mezinárodního vymáhání je pokuta, jejíž účel není primárně fiskální, stanoví postup, na základě kterého nejdou záporné kurzové rozdíly k tíži dlužníka a zároveň ani kladné kurzové rozdíly k

jeho dobru. Právní úprava upravuje explicitně situace, kdy je mezinárodní vymáhání jako celek úspěšné a vymůže se 100% pokuty v cizí měně, ale implicitně i situace, kdy je vymožená pouze část nedoplatku na pokutě.

V případě, kdy je vymožená celá částka v cizí měně v zahraničí, tak případný nedoplatek zaniká ke dni připsání peněz na účet správce daně. Případný přeplatek se stává příjmem státního rozpočtu. Tato úprava je zvolena zejména z důvodu efektivity vymáhání. Vzhledem k proměnlivosti kurzů je vysoce pravděpodobné, že v den připsání vymožené částky na účet správce nedoplatku bude kurz odlišný nežli v den právní moci rozhodnutí a tedy by částka vymožená v cizí měně neodpovídala částce v tuzemské měně a hrozilo by riziko dalšího vymáhání nebo případně naopak vrácení přeplatku. Takto je z důvodu efektivity při plném vymožení požadované částky v zahraničí vymáhání nadobro ukončeno.

Jestliže dojde k vymožení pouze části nedoplatku, tak nedochází k aktivaci pravidla v odstavci 2 a aplikují se standardní postupy podle daňového řádu. Uplatní se zejména pak pravidlo § 163 odst. 2 daňového řádu, tj. bude zaevidována na účet ve výši, ve které správci nedoplatku na pokutě přišla. Vymáhání pak bude pokračovat standardním způsobem.

K § 24m

Odstavec 1 reflektuje čl. 27 odst. 8 Směrnice, kdy může dožádaný soutěžní orgán požadovat zaplacení exekučních nákladů po žádajícím orgánu, kterým je Úřad.

Jde o náklady skutečně vzniklé, přičemž Směrnice jejich výši žádným způsobem neomezuje.

I přes zaplacení těchto nákladů Úřadem platí, že je Úřad hradí za dlužníka, a proto tyto náklady mohou být následně vymáhány podle § 182 daňového řádu po tomto dlužníkovi.

V návaznosti na § 182 odst. 2 daňového řádu se v odstavci 2 stanoví, že mezi exekuční náklady spadají i náklady uhrazené Úřadem podle odstavce 1 do zahraničí.

Směrnice stanoví, že se hradí pouze skutečně vynaložené náklady soutěžního orgánu dožádaného členského státu. V oblasti vymáhání je však běžné, že jsou exekuční náklady vyčísleny paušálně (srov. např. § 183 daňového řádu). Z tohoto důvodu se v odstavci 3 stanoví, že zahraničnímu soutěžnímu orgánu lze uhradit exekuční náklady v paušální výši, pokud je tento orgán připraven stejným způsobem uhrazovat paušální náklady uplatněné českou stranou podle § 24q. Pokud by zahraniční orgán nebyl ochoten v obdobných případech hradit paušální exekuční náklady a požadoval by doložení každého jednoho dílčího výdaje, který má hradit, pak by s ohledem na zásadu hospodárnosti nebylo účelné v případě takového orgánu hradit jím vyčíslené paušální náklady a nezbývalo by než také recipročně požadovat prokázání každého jednotlivého výdaje, který by tento orgán požadoval nahradit.

K § 24n

Vymáhání nedoplatku na pokutě z jiného členského státu v tuzemsku by z procesního hlediska bez explicitní úpravy zůstalo neupraveno, což není žádoucím stavem. Tento stav je zapříčiněn tím, že ukladatelem vymáhaného sankčního plnění je zahraniční orgán veřejné moci, který nelze z povahy věci považovat za správní orgán podle § 1 odst. 1 správního řádu, tudíž

nelze dovodit aplikaci ustanovení § 103 a násl. téhož zákona. Zároveň se nejedná ani o státní orgán, tudíž se v případě zahraničního ukladatele pokuty nemůže aplikovat § 10 daňového řádu, který by jej dosadil do pozice orgánu veřejné moci a umožnil aplikaci § 161 daňového řádu, tj. výkon dělené správy.

Z výše uvedených důvodů, aby nevznikla mezera v právu, se stanoví jednoznačně, že procesní předpis, jímž se bude správce placení nedoplatku řídit při vymáhání nedoplatku na pokutě, je daňový řád, a že se jedná konkrétně o výkon dělené správy, čímž se toto ustanovení stává zvláštním ustanovením k § 161 daňového řádu. Tímto se dostane zahraniční nedoplatek na pokutě z procesního hlediska do stejného právního postavení jako tuzemský nedoplatek na pokutě, což odpovídá čl. 27 odst. 1 Směrnice. Zároveň se touto úpravou vylučují instituty úroku z prodlení, úroku z posečkané částky a úroku z neoprávněného jednání správce daně podle daňového řádu, jak je tomu v případě dělené správy.

Kromě faktu, že je zabezpečena procesní rovnost subjektů, které se dopustily totožného protiprávního jednání, se pak naplňuje vyloučením úroku z neoprávněného jednání správce daně též čl. 28 odst. 1 písm. a) Směrnice, jelikož tento úrok je de facto paušální úhradou za nesprávné stanovení daně. Případné vyplacení tohoto úroku by tak bylo samo o sobě posouzením správnosti a zákonnosti aktu vymáhaného rozhodnutí.

V návaznosti na čl. 26 odst. 4 Směrnice se promlčecí lhůty pro vymáhání nedoplatku na pokutě řídí právem žádajícího státu.

Z tohoto důvodu se neuplatní úprava obsažená v § 160 daňového řádu, ale otázky počátku, běhu (tedy stavění, přerušení a prodloužení) a délky lhůty pro placení daně se řídí plně právním řádem žádajícího členského státu. Tuzemský orgán je o těchto lhůtách poučen v žádosti.

K § 24o

Stanoví se zvláštní ustanovení k § 171 odst. 1 daňového řádu. Pro účely vymáhání bude za předpokladu neodmítnutí mezinárodní spolupráce podle § 24e tohoto zákona dostačující pouze žádost, která bude správci placení nedoplatku na základě § 24a tohoto zákona předána Úřadem. Tímto se implementuje požadavek čl. 27 odst. 4 Směrnice.

K § 24p

Vzhledem k odůvodněnému předpokladu, že bude o mezinárodní spolupráci při vymáhání nedoplatku na pokutě žádáno téměř výlučně v zahraniční měně, a zároveň při požadavku čl. 28 odst. 8 Směrnice poslední dva pododstavce, se stanoví pro účely tuzemského vymáhání fixní kurz navázaný na den nabytí právní moci vymáhaného rozhodnutí, což je datum, které by mělo být obligatorně uvedeno v žádosti, a bez něhož by tedy nemělo být možné vymáhat nedoplatek na pokutě.

K § 24q

Pro případy, kdy samotný výtěžek z exekuce nebude pokrývat veškeré náklady daňové exekuce vedené příslušným celním úřadem, je Úřad oprávněn, v návaznosti na čl. 27 odst. 8 Směrnice, tyto náklady požadovat po soutěžním orgánu žádajícího členského státu. Takto

získané náklady se zapraví na náklady vedené na osobním pokutovém účtu povinného. Za exekuční náklady se považují i náklady spočívající v bankovních poplatcích, které v souvislosti s převodem vypočtené částky do zahraničí vzniknou na straně Celní správy.

K § 25

Stanoví se ustanovení speciální k § 6 odst. 1 písm. q) rozpočtových pravidel, jež dává správci nedoplatku na pokutě povinnost vypočtený nedoplatek na pokutě převést na účet uvedený soutěžním orgánem žádajícího členského státu namísto toho, aby se jednalo o příjem státního rozpočtu.

Bod 63 a 64 (§ 26)

Zmocňovací ustanovení jsou nově doplněna o odstavec 3. Společně s § 22ba odst. 8 a § 24c odst. 2 nastavují normativní rámec pro vydání prováděcích podzákoných obecných právních předpisů, reflektujících nová práva a povinnosti normovaná v zákoně.

Jejich obsahem mají být konkrétně vyjmenované náležitosti jednotlivých žádostí v rámci programu shovívavosti i žádostí v rámci systému mezinárodní spolupráce, jejichž právní základ byl kodifikován v rámci tohoto zákona.

K článku II (Přechodné ustanovení)

S ohledem na zachování právní jistoty se upravuje, že řízení, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních předpisů.

K části druhé – změna zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů:

K článku III

Bod 1 (§ 1 odst. 1)

Do tohoto ustanovení je transponován požadavek Směrnice (čl. 4 odst. 2 písm. b)) týkající se nezávislosti vnitrostátních správních orgánů pro hospodářskou soutěž při uplatňování článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU.

Směrnice stanoví, aby zaměstnanci a osoby, které ve vnitrostátních správních orgánech pro hospodářskou soutěž přijímají rozhodnutí v rámci svých pravomocí podle čl. 10 až 13 a 16 Směrnice, při plnění svých povinností a výkonu pravomocí při uplatňování čl. 101 a 102 Smlouvy o fungování EU nevyžadovali a nepřijímali jakékoli pokyny od vlády či jakéhokoli jiného veřejného nebo soukromého subjektu.

Nezávislý postup (a nestrannost) správních orgánů a jejich zaměstnanců (úředníků) vyplývá primárně ze základních zásad jejich působnosti v oblasti veřejné správy (viz § 2, § 4 a § 7 správního řádu).

Nestrannost státních zaměstnanců je obecně kodifikována v § 77 služebního zákona, nezávislost státních zaměstnanců je pak kodifikována v § 84 a 85 tohoto zákona. Dále je

nezávislost podpořena speciální zákonnou povinností mlčenlivosti výslovně uvedenou v § 24 zákona o ochraně hospodářské soutěže.

Problematicky nezávislosti a nestrannosti předsedy Úřadu a místopředsedů se týkají § 1 odst. 4 až 6 a § 1a odst. 3 a 4, které stanoví podmínky neslučitelnosti s výkonem funkce předsedy Úřadu a místopředsedů a dále kritéria, které musí předseda Úřadu a místopředsedové splňovat, aby mohli být jmenováni do funkce.

U představených (veřejných funkcionářů) je další zákonný rámec nastaven v zákoně č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů (např. § 1 a § 3 zákona). Obdobně upravuje případný střet zájmů u osob v pracovněprávním (či obdobném) poměru i § 303 a § 310 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Zákaz konkurence na obecné úrovni upravuje § 17 a § 83 služebního zákona ve spojení s § 24 zákona o ochraně hospodářské soutěže. Případný střet zájmů bývalých zaměstnanců a osob přijímajících rozhodnutí v souladu s obecnými požadavky Směrnice upravují vnitřní předpisy Úřadu (Etický kodex).

Bod 2 (§ 1 odst. 4)

Toto ustanovení v rámci podmínek pro jmenování do funkce předsedy Úřadu stanoví neslučitelnost této funkce a některých dalších funkcí ve veřejné správě. Jedná se o standardní pojistku proti kumulaci ústavních funkcí a funkcí ve veřejné správě, kdy základním smyslem tohoto ustanovení je předcházení rizik spojených se střetem zájmů. Neslučitelnost funkce předsedy Úřadu s danými pozicemi úzce souvisí i s požadavkem na nezávislost Úřadu, zastupování výhradně zájmů Úřadu a prevence možné podjatosti předsedy Úřadu při rozhodování.

Bod 3 (§ 1 odst. 5 až 7)

K § 1 odst. 5

Další podmínkou pro jmenování do funkce předsedy Úřadu je neslučitelnost s jinou placenou funkcí a neslučitelnost s výkonem jiné výdělečné činnosti. Zákaz výkonu určitých činností se týká pouze placených funkcí či zaměstnání, tedy těch, kde vzniká určitá ekonomická závislost. Jedná se o běžné omezení při výkonu vrcholných funkcí ve veřejné správě, přičemž předseda Úřadu mezi takové pozice spadá. Výjimka ze zákazu jiné výdělečné činnosti umožňuje předsedovi Úřadu správu vlastního majetku a činnost vědeckou, pedagogickou, literární, publicistickou a uměleckou, nenarušuje-li tato činnost důstojnost Úřadu nebo neohrožuje-li důvěru v jeho nezávislosti a nestrannost. Splnění podmínek pro jmenování je nutno sledovat po celé jeho funkční období a v případě narušení důstojnosti Úřadu závažným způsobem nebo ohrožení důvěry v jeho nezávislost či nestrannost by bylo nutné ho odvolat.

K § 1 odst. 6

Předsedou Úřadu může být jmenována pouze fyzická osoba, která splňuje určité kvalifikační předpoklady. Uvedené předpoklady zaručují, že předseda Úřadu je způsobilou osobou, která vykonává funkci řádně, odborně a nezávisle, v souladu s posláním Úřadu.

Státní občanství České republiky je logickým požadavkem na předsedu Úřadu, neboť reprezentovat české zájmy a priority v oblasti ochrany hospodářské soutěže u nás i v zahraničí může nejlépe občan České republiky.

Svéprávnost je odrazem rozumové a volní vyspělosti člověka. Plná svéprávnost znamená způsobilost plně nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a plně se zavazovat k povinnostem. Pouze plně svéprávný člověk může vystupovat jménem Úřadu.

Bezúhonnost má za cíl zajistit co nejvyšší výkon veřejné funkce předsedy Úřadu, kdy jeho působení významným způsobem ovlivňuje život každého jednotlivce, neboť jsou jím spravovány věci obecného zájmu a vykonávána veřejná moc. Bezúhonnost osoby, která se podílí na správě věcí veřejných, bude mít také vliv na důvěru občanů ve veřejnou moc. Bezúhonný člověk bude s vyšší pravděpodobností vykonávat funkci nejen řádně, ale i v souladu se zákonem.

Ukončené vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu zajišťuje, že předseda Úřadu podle § 46 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, disponuje teoretickými i praktickými poznatky založenými na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a rozvinutými schopnostmi k tvůrčí činnosti. Tento předpoklad může být naplněn pouze při řádném ukončení studia, kdy dokladem o ukončení studia a o získání příslušného akademického titulu je vysokoškolský diplom a dodatek k diplomu. Zákon se přitom neomezuje pouze na absolvování tuzemské vysoké školy, ale předseda Úřadu může být také úspěšným absolventem zahraniční vysoké školy.

Minimálně 10letá právní praxe nebo praxe v oblasti ekonomie je logickou podmínkou, neboť je třeba, aby vzhledem k výkonu tak významné funkce jako je předseda Úřadu, daná osoba disponovala značnými znalostmi a praktickými zkušenostmi z oblasti působnosti Úřadu. Nabytí praktických zkušeností po minimálně stanovenou dobu má spolu s podmínkou v písm. d) zajišťovat dostatečnou odbornou kompetenci dané osoby k výkonu funkce předsedy Úřadu.

Věková hranice se má postarat o větší životní a profesní zkušenosti pro výkon funkce předsedy Úřadu.

K § 1 odst. 7

Dodržování zákonů je nutné při výkonu jakýchkoliv činností, nicméně při výkonu veřejné moci je vázanost zákonem jedním ze základních projevů právního státu. Jak již bylo řečeno výše, tak u bezúhonného člověka je vyšší pravděpodobnost řádného výkonu funkce a jejího výkonu v souladu se zákonem. Za bezúhonnou osobu není možno považovat osobu pravomocně odsouzenou pro úmyslný trestný čin, neboť ta zjevně nesplňuje morální standardy, které jsou nezbytné pro výkon veřejné moci. Za bezúhonnou se nemůže brát ani ta osoba, která byla pravomocně odsouzena za trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s výkonem veřejné správy. I zde se apeluje na morální nezávadnost osoby, kdy je opět více pravděpodobné, že pravomocně neodsouzená osoba pro tento nedbalostní trestný čin, dosahuje potřebných morálních hodnot a snižuje se tím riziko, že daná osoba je náchylná k protiprávnímu jednání v této oblasti.

Bod 4 (zrušení původního § 1 odst. 6)

Ustanovení o možnosti vzdání se funkce předsedy Úřadu bylo nadbytečně upraveno, jelikož skutečnost, že se předseda Úřadu může vzdát své funkce, vyplývá z dalšího odstavce.

Bod 5 až 7 (§ 1 odst. 9)

Smrt člověka je objektivní právní skutečnost. Smrtí nebo prohlášením za mrtvého zaniká funkce předsedy Úřadu.

V § 1 odst. 6 písm. a) až d) jsou stanoveny podmínky, které musí daná osoba splňovat, aby mohla být jmenována předsedou Úřadu. Všechny tyto podmínky jsou esenciální pro výkon funkce předsedy Úřadu, a proto při nenaplnění jakékoli z nich, zaniká funkce předsedy Úřadu.

Zákaz výkonu funkce nebo činnosti neslučitelné s výkonem funkce předsedy Úřadu je předpokladem pro nezávislost Úřadu, zastupování výhradně zájmů Úřadu a předcházení možné podjatosti předsedy Úřadu při rozhodování. Proto je nezbytné, aby dnem, kdy se osoba ujme jiné funkce neslučitelné s výkonem funkce předsedy Úřadu, funkce předsedy Úřadu této osobě zanikla.

Bod 8 (§ 1 odst. 11)

Technická úprava.

Bod 9 až 11 (§ 1 odst. 12, § 1a)

Úprava jmenování a výkonu funkce místopředsedů byla vyčleněna do samostatného paragrafu.

Stanovení neslučitelnosti výkonu funkce místopředsedy s některou jinou funkcí ve veřejné správě obdobně, jak je tomu u předsedy Úřadu, je rozumným krokem, jak zaručit zastupování výhradně zájmů Úřadu a efektivní, spravedlivé a nezávislé rozhodování místopředsedy. Funkce místopředsedy s sebou nese významný vliv v oblasti soutěžního prostředí, a i v dalších oblastech působnosti Úřadu, a proto je zcela zásadní mít takové záruky, které budou vyhovovat potřebám nezávislosti a nestrannosti dozorové činnosti Úřadu.

Kvalifikační předpoklady pro jmenování do funkce místopředsedy jsou stejné jako je tomu u jmenování do funkce předsedy Úřadu s výjimkou požadavku na věk a počet let právní praxe nebo praxe v oblasti ekonomie. Rozdílný požadavek na věk a praxi je dán odlišnou povahou funkce místopředsedy. Ačkoliv funkce místopředsedy také klade vysoké nároky na osobu místopředsedy, předseda Úřadu musí mít vysokou kvalifikovanost ve všech právních oblastech, ve kterých rozhoduje jako rozkladový orgán a výborné manažerské schopnosti, neboť řídí celý Úřad.

Určení délky funkčního období místopředsedy je ku prospěchu Úřadu, kdy místopředseda má garantovanou dobu pro vedení a směřování příslušné Sekce, jejíž vedením je pověřen, a zároveň je zde možnost změny ve vedoucí funkci, pokud nastane taková potřeba.

Zánik funkce místopředsedy a možnost jeho odvolání je logickou pojistkou pro řádný výkon jeho funkce. Pro zánik funkce místopředsedy se použije obdobně ustanovení o zániku funkce předsedy Úřadu, které stanoví taxativní výčet možností, kdy funkce zaniká. Odvolat

místopředsedu z funkce je možno pro narušení závažným způsobem důstojnosti jeho funkce anebo narušení nezávislosti a nestrannosti Úřadu, nebo porušení povinností vyplývajících z jeho funkce zvláště hrubým způsobem. V závislosti na naplnění míry a intenzity odvolacích důvodů bude vyhodnoceno, zda má být místopředseda z funkce odvolán. Institut odvolání má sloužit k odstranění pochybností ohledně výkonu jeho funkce a k obnovení řádného, nestranného a nezávislého rozhodování.

Bod 12 (§ 2 písm. b)

Návrh upravuje do souladu terminologii zákona o působnosti Úřadu s terminologií zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

Bod 13 (§ 2 písm. c)

Kompetence Úřadu jsou svěřeny jak tímto zákonem, tak zvláštními zákony, ale i přímo použitelnými právními předpisy Evropské unie. Dodržení právních předpisů Evropské unie je závazkem České republiky vůči Evropské unii.

Jedná se zejména o tyto přímo použitelné právní předpisy Evropské unie: SMLOUVA O FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE (Vybraná ustanovení) (čl. 101-106)

Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy.

Nařízení Rady (ES) č. 1184/2006 ze dne 24. července 2006 o použití určitých pravidel hospodářské soutěže na produkci zemědělských produktů a obchod s nimi (kodifikované znění).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. dubna 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce.

Nařízení Komise (EU) 2022/720 ze dne 10. května 2022 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Text s významem pro EHP).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/712 ze dne 17. dubna 2019 o ochraně hospodářské soutěže v letecké dopravě a o zrušení nařízení (ES) č. 868/2004.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1379/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury a o změně nařízení Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 104/2000.

Nařízení Komise (ES) č. 773/2004 ze dne 7. dubna 2004 o vedení řízení Komise podle článků 81 a 82 Smlouvy o ES.

Nařízení Rady (ES) č. 19/65/EHS ze dne 2. března 1965 o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod a jednání ve vzájemné shodě.

Nařízení Rady (ES) č. 1215/1999 ze dne 10. června 1999, kterým se mění nařízení č. 19/65/EHS o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod a jednání ve vzájemné shodě.

Nařízení Rady (EHS) č. 1534/91 ze dne 31. května 1991 o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě v odvětví pojišťovnictví.

Nařízení Rady (ES) č. 169/2009 ze dne 26. února 2009 o uplatňování pravidel hospodářské soutěže v dopravě po železnici, silnici a vnitrozemských vodních cestách.

Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků.

Nařízení Komise (ES) č. 802/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků.

Výjimky z použití SMLOUVY O FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE (čl. 101 odst. 3):

Nařízení Rady (EHS) č. 2821/71 ze dne 20. prosince 1971 o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě.

Nařízení Komise (EU) č. 461/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví motorových vozidel.

Nařízení Rady (ES) č. 487/2009 ze dne 25. května 2009 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na některé kategorie dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví letecké dopravy.

Nařízení Komise (ES) č. 906/2009 ze dne 28. září 2009 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě mezi společnostmi liniové dopravy (konsorcií).

Nařízení Komise (EU) č. 1218/2010 ze dne 14. prosince 2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie specializačních dohod.

Nařízení Komise (EU) č. 1217/2010 ze dne 14. prosince 2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie dohod o výzkumu a vývoji.

Nařízení Komise (EU) č. 316/2014 ze dne 21. března 2014 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie dohod o převodu technologií.

K článku IV (Přechodná ustanovení)

Bod 1

Cílem tohoto ustanovení je zajistit kontinuitu funkce předsedy Úřadu a místopředsedů.

Bod 2

Smyslem tohoto bodu je zachování právní jistoty a předvídatelnosti práva. Podmínky jmenování a výkonu funkce se tak na dosavadního předsedu a místopředsedy nevztahují z důvodu zachování kontinuity vedení Úřadu, tyto podmínky se tak použijí u jmenování

předsedy nebo místopředsedy po zániku funkčního období dosavadních představitelů Úřadu. Je také upraven zánik funkce předsedy a místopředsedů v přechodném období.

Bod 3

Z důvodu dosavadní absence úpravy délky funkčního období místopředsedy, návrh zákona počítá se začátkem funkčního období místopředsedy jmenovaného podle dosavadních právních předpisů od účinnosti tohoto zákona.

K částí třetí (Účinnost)

Návrh směřuje k zajištění slučitelnosti s předpisy Evropské unie. Cílem je implementace Směrnice, u níž uplynula implementační lhůta dne 4. února 2021 a implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633, u níž uplynula implementační lhůta dne 1. listopadu 2021. V souladu s § 3 odst. 3 a 4 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, je nabytí účinnosti zákona navrhováno v závislosti na přesně neznámém datu ukončení legislativního procesu na patnáctý den následující po dni vyhlášení.

Existuje zde naléhavý obecný zájem spočívající v nutnosti zamezení či zmírnění škod vyplývajících z nesplnění implementační lhůty Směrnice a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633, neboť v obou případech již probíhá infringementové řízení.

V Praze dne 27. července 2022

Předseda vlády:

prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M., v. r.

Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže:

doc. JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D., v. r.